

Eemeli Kanasuo & Janne-Pekka Pöllänen

Ensihoidon ammattilaisten näkemyksiä ensihoitaja amk -koulutukseen hakeutuvan toimintakyvyn vaatimuksista

Opinnäytetyö

2019

**Kaakkois-Suomen
ammattikorkeakoulu**

Tekijät	Tutkinto	Aika
Janne-Pekka Pöllänen Eemeli Kanasuo	Ensihoitaja (AMK)	Lokakuu 2019
Opinnäytetyön nimi		43 sivua 4 liitesivua
Ensihoidon ammattilaisten näkemyksiä ensihoitaja amk -koulutukseen hakeutuvan toimintakyvyn vaatimuksista		
Toimeksiantaja		
XAMK, Kotka		
Ohjaaja		
Sari Engelhardt, lehtori		
Tiivistelmä		
<p>Tämän opinnäytetyön tarkoituksena oli saada selville työelämän sekä koulutuspuolen ammattilaisten näkemys siitä, mitkä ovat ensihoitajaopiskelijan toimintakyvyn vaatimukset koulutukseen sekä työelämään. Tutkimuksen tavoitteena oli tuottaa tietoa ensihoitajaopiskelijoiden toimintakyvyn vaatimuksista, jotta voitaisiin tulevaisuudessa kehittää hakuprosessia.</p> <p>Opinnäytetyössä käydään läpi ensihoitajan ja sairaanhoitajan koulutuksia ammattikorkeakoulutasolla yleisesti, koulutuksien hakuprosesseja ja valintaperusteita sekä terveysvaatimuksia. Ensihoitajakoulutuksen hakuprosessia verrataan myös muihin viranomaisopiskelijoiden hakuprosesseihin ja pääsykoevaatimuksiin.</p> <p>Toimintakyvyn eri osa-alueet jaetaan pääasiallisesti viiteen ryhmään, joita ovat fyysinen, psyykinen, kognitiivinen, sosiaalinen ja eettinen toimintakyky, joista jokainen käydään läpi opinnäytetyön aikana.</p> <p>Tutkimuksemme suoritettiin käyttämällä laadullista, eli kvalitatiivista tutkimusmenetelmää. Haastatteluun osallistui ensihoitotyön ammattilaisia koulutuksen kuin myös työelämän puolelta. Ryhmähaastattelun tulokset olivat yksimielisiä. Ensihoitajakoulutuksen hakuprosessi halutaan valtakunnallisella tasolla yhtenäiseksi ja sen tulisi sisältää alakohtaisia testejä. Opiskelemaan hakevan haastattelun tärkeyttä painotettiin. Fyysiset testit halutaan takaisin.</p> <p>Tulevaisuudessa tulisi selvittää, minkälaiset testit ensihoidon koulutukseen halutaan valtakunnallisella tasolla. Samoin tulisi selvittää, onko eroavaisuuksia Etelä-Suomen alueen toimintakykyyn.</p>		
Asiasanat		
ensihoitaja, koulutus, haku, toimintakyky, teemahaastattelut		

<p>Authors</p> <p>Janne-Pekka Pöllänen Eemeli Kanasuo</p>	<p>Degree</p> <p>Bachelor of Emergency Care</p>	<p>Time</p> <p>October 2019</p>
<p>Thesis title</p> <p>Views from professional emergency care nurses about the performance requirements when applying for the program</p>		<p>43 pages 4 pages of appendices</p>
<p>Commissioned by</p> <p>XAMK, Kotka</p>		
<p>Supervisor</p> <p>Sari Engelhardt, Senior Lecturer</p>		
<p>Abstract</p> <p>The objective of the thesis was to gather valid information about the performance requirements when applying for the program. Information was given from professional emergency care nurses who work in the degree programme and in the working life. The thesis also contains information about the degree programme and the applying process. The performance requirements have also been gone through.</p> <p>The information used in the thesis was gathered by using the qualitative method. The interview was held in a group, recorded and then processed. The group had three open questions they were meant to discuss.</p> <p>The outcome was unanimous. The group of professional emergency care nurses wanted the applying process to be nationwide. They also emphasized the meaning of interviews during the applying process. Physical testing gained a lot of support and it's wanted to be brought back.</p>		
<p>Keywords</p> <p>emergency care nurse, qualitative, performance, requirements, applying, process</p>		

SISÄLLYS

1	JOHDANTO.....	6
2	ENSIHOITAJA AMK- SEKÄ SAIRAANHOITAJA AMK -KOULUTUS SUOMESSA	7
2.1	Ensihoitaja AMK Suomessa	7
2.2	Sairaanhoitaja AMK Suomessa	9
2.3	2020 korkeakoulujen uudistuva hakuprosessi	11
3	VALINTAPERUSTEET KOULUTUKSIIN.....	12
4	TERVEYSVAATIMUKSET ENSIHOITAJA AMK-KOULUTUKSEEN	13
5	SORA-SÄÄDÖKSET TERVEYDENHUOLTOALALLA.....	14
6	MUIDEN VIRANOMAI SOPISKELIJOIDEN PÄÄSYKOEVAATIMUKSET	17
7	TOIMINTAKYVYN OSA-ALUEET	19
7.1	Fyysinen toimintakyky.....	19
7.2	Psyykinen toimintakyky	21
7.3	Kognitiivinen toimintakyky.....	22
7.4	Sosiaalinen toimintakyky	23
7.5	Eettinen toimintakyky.....	24
8	TUTKIMUKSEN TARKOITUS, TAVOITTEET JA TUTKIMUSKYSYMYKSET	26
9	TUTKIMUKSEN TOTEUTUS.....	26
9.1	Laadullinen tutkimus	26
9.2	Aineistonkeruu	27
9.3	Aineiston analyysi	29
10	TUTKIMUKSEN TULOKSET	30
11	POHDINTA	32
11.1	Tulosten tarkastelu	33
11.2	Tutkimuksen lueteltavuus ja eettisyys	36
12	JOHTOPÄÄTÖKSET JA JATKOTUTKIMUSEHDOTUS.....	37
	LÄHTEET.....	40

LIITTEET

Liite 1. Tutkimustaulukko

Liite 2. Haastattelurunko

Liite 3. Suostumus haastatteluun -lomake

Liite 4. Saatekirje

1 JOHDANTO

Ensihoitaja AMK -koulutukseen hakevan toimintakyvyn vaatimuksilla tarkoitamme hakijan fyysisiä, psyykkisiä, sosiaalisia ja eettisiä valmiuksia. Koemme, että aihe on ajankohtainen, sillä on tulossa uudistus korkeakoulujen hakumenettelyihin, joissa ollaan luopumassa esim. psykologisista testeistä.

Opetus- ja kulttuuriministeriö on käynnistänyt hankkeen, jonka tavoitteena on nopeuttaa toiselta asteelta siirtymistä korkeakouluopiskeluihin. Tämä toteutetaan uudistamalla opiskelijavalintoja. Hankkeessa on sovittu, että opiskelijavalintoja kehitetään vuoteen 2020 mennessä yliopistojen sekä ammattikorkeakoulujen kanssa seuraavin keinoin. Vuoteen 2018 mennessä yliopistot sekä ammattikorkeakoulut ottivat käyttöön opiskelijavalinnan, mikä ei edellytä hakijoilta pitkää ja työlästä valmistautumista valintakokeisiin. Koulut lisäävät todistusvalintoja, ja useiden alojen valintamenettelystä tehdään samankaltaisia keskenään. Näillä mitataan hakijoiden kypsyyttä ja valmiuksia, ei enää niinkään korkeakouluopintojen sisältöön liittyvää. Tarkoituksena on, ettei valmistautumista enää käytettäisi valintamenettelyihin. (Opiskelijavalintojen uudistaminen ja koulutusasteiden yhteistyö s.a).

Motiivina aiheellemme toimii se, että olemme kumpikin ensihoitajaopiskelijoita ja olemme huolissamme tulevaisuuden ensihoitajaopiskelijoiden soveltuvuudesta alalle. Tutkimustehtävänä on selvittää laadullisen tutkimuksen menetelmien, mitä ominaisuuksia ensihoitajaopiskelijalta vaaditaan. Aineisto kerätään teemahaastatteluilla asiantuntijoilta.

Tutkimuksen taustana on huoli ensihoitajaksi hakeutuvien soveltuvuudesta alalle; erotteleeko valintakokeet alalle sopimattomat opiskelijat riittävän hyvin? Tutkimuksen tarkoituksena on saada selville työelämän sekä koulutuspuolen ammattilaisten näkemys, mitkä ovat ensihoitajaopiskelijan toimintakyvyn vaatimukset koulutukseen sekä työelämään. Tutkimuksen tavoitteena on tuottaa tietoa ensihoitajaopiskelijoiden toimintakyvyn vaatimuksista, jotta voitaisiin tulevaisuudessa kehittää hakuprosessia.

Työssämme viitataan useasti käsitteisiin “ensihoitaja” sekä “sairaanhoitaja”, näillä tarkoitetaan ammattikorkeakoulutasoisia tutkintoja.

2 ENSIHOITAJA AMK- SEKÄ SAIRAANHOITAJA AMK -KOULUTUS SUOMESSA

Tässä luvussa käymme läpi Ensihoitaja AMK- sekä Sairaanhoitaja AMK -tutkintoja Suomessa. Kummatkin tutkinnot kuuluvat nykyään korkeakoulutasoi- siin tutkintoihin ammattikorkeakouluissa ympäri Suomea.

Laki terveydenhuollon ammattihenkilöistä (28.6.1994/559) määrittää terveydenhuollon ammattilaisen velvollisuuksista seuraavanlaisesti: “Terveydenhuollon ammattihenkilön ammattitoiminnan päämääränä on terveyden ylläpitäminen ja edistäminen, sairauksien ehkäiseminen sekä sairaiden parantaminen ja heidän kärsimystensä lievittäminen. Terveydenhuollon ammattihenkilön on ammattitoiminnassaan sovellettava yleisesti hyväksytyjä ja kokemuseräisiä perusteltuja menettelytapoja koulutuksensa mukaisesti, jota hänen on pyrittävä jatkuvasti täydentämään. Ammattitoiminnassaan terveydenhuollon ammattihenkilön tulee tasapuolisesti ottaa huomioon ammattitoiminnasta potilaalle koitua hyöty ja sen mahdolliset haitat.” (Laki terveydenhuollon ammattihenkilöistä 28.6.1994/559, 15. §.)

2.1 Ensihoitaja AMK Suomessa

Ensihoitaja AMK -tutkintoa pystyy opiskelemaan Suomessa seitsemässä eri kaupungissa ja kahdeksassa eri ammattikorkeakoulussa. Tutkintoon johtavaa koulutusta järjestetään Kuopiossa (Savonia), Oulussa (OAMK), Tampereella (TAMK), Turussa (Turun AMK), Helsingissä (Metropolia ja Arcada), Kotkassa (Kaakkois-Suomen AMK) sekä Lappeenrannassa (Saimaan AMK). Ensihoitajan koulutus kestää 4 vuotta (240 op).

Ensihoitajakoulutuksessa opiskellaan sairaalan ulkopuolisen ensihoitotyön asiantuntijaksi ja kehittäjäksi. Ensihoitajan erityisosaamista ovat hoitotasoinen ensihoito, eli valmius tehohoidon tasoiseen hoitoon sairaalan ulkopuolella, ja ensihoidon johtamisosaaminen. Ensihoitaja on vastuussa potilaiden hoitamisesta ja tarpeen tullen muiden toimivien yksiköiden sekä henkilöstön koordinoinnista ja ohjauksesta. Sairaanhoidajan perusosaaminen on osa ensihoitajan ammattitaitoa. (Metropolia, Ensihoitaja AMK s.a.)

Akuuttihoitotyö edellyttää ensihoitajalta merkittävää lääketieteellistä osaamista. Tiedot ja taidot on osattava soveltaa käytännön hoitotyössä. Työssä tarvitaan myös hyviä vuorovaikutustaitoja niin työyhteisön kesken kuin myös potilaiden ja ulkopuolisten kanssa. Ammatissa tulee tehdä itsenäisesti päätöksiä vaihtelevissa hoito- ja palvelutilanteissa. Tilannetaju on ensihoitajalle tärkeää, sillä ensihoitajan on osattava toimia johdonmukaisesti äkillisissä tilanteissa. Stressinsietokykyä tarvitaan, sillä esimerkiksi akuuttisairaanhoidossa on jatkuvasti odottamattomia tilanteita, joihin ei voi varautua etukäteen. Ensihoitajan työ edellyttää myös riittäviä fyysisiä valmiuksia. (Ensihoitaja s.a.)

Ensihoitajalla tulee olla paineensietokyky, paljon tietoa ja taitoa sekä halu kehittyä jatkuvasti. Ensihoitajan tulee osata tutkia vammautunut tai äkillisesti sairastunut potilas, määrittää työdiagnoosi ja tehdä päätöksiä itsenäisesti sekä hoito-ohjetta apuna käyttäen. Hoidon vaikutusten ennakointi, arviointi ja mahdollisten komplikaatioiden hoito kuuluvat hyvän ensihoitajan ammattitaitoon. Ensihoitajan tulee osata käyttää turvallisesti hoito- ja viestintäteknologiaa sekä toteuttaa hätätilapotilaan lääkehoitoa.

Ensihoitajan tulee toimia vaativissakin hoitotilanteissa rauhallisesti ja potilasta kunnioittaen. Hyviä tiimityötaitoja ensihoitaja tarvitsee yhteistyössä muiden viranomaisten kanssa, kuin myös muiden ensihoitoyksiköiden kanssa. Ensihoitajan työhön kuuluu myös potilaiden kiireetöntä tutkimista, hoidon tarpeen arviointia ja jatkohoidon suunnittelua sekä ohjausta. (Xamk, Ensihoitaja AMK s.a.)

Ensihoitajaopinnot koostuvat monitieteellisestä tiedosta, jossa hoitotieteellinen, luonnontieteellinen ja lääketieteellinen tieto korostuvat. Opiskelu sisältää

runsaasti simulaatioharjoittelua, toimenpideharjoituksia ja ohjattua harjoittelua sekä itsenäistä opiskelua. Osaaminen varmistetaan muun muassa lääkelasku- ja tasokokeilla, joiden suorittaminen hyväksytysti on edellytys opintojen etenemiselle. Päämääränä opinnoissa on korkeatasoinen käytännöllinen ja teoreettinen osaaminen, korkea työmoraali ja vastuu oman työn kehittämisestä. (Saimia, Ensihoitaja AMK s.a.)

Ensihoitajat sijoittuvat valmistumisensa jälkeen useimmiten hoitotason ensihoitajiksi ambulansseihin. Yleisimmin työntekijä on pelastuslaitos tai sairaanhoitopiiri. Muutaman vuoden työkokemuksen jälkeen on mahdollista hakeutua esimies- tai kehittämistehtäviin. Ensihoitaja voi toimia myös yrittäjänä. (Turun AMK, Ensihoitaja AMK s.a.)

2.2 Sairaanhoitaja AMK Suomessa

Ensihoitajat saavat valmistuessaan ensihoitajan, kuin myös sairaanhoitajan tutkintotodistuksen. Kaikki valmistuneet ensihoitajat rekisteröidään Valviraan sairaanhoitajiksi. (Metropolia, Ensihoitaja AMK s.a.) Sairaanhoitajaksi voi opiskella lähestulkoon Suomen jokaisessa ammattikorkeakoulussa, ottamatta lukuun muutamaa poikkeusta. Opintojen laajuus on 210 opintopistettä ja ohjeellinen kesto aika 3,5 vuotta. (Diakonia, Sairaanhoitaja AMK s.a.)

Sairaanhoitaja AMK -tutkinnon tavoitteena on kouluttaa opiskelijat hoitotyön asiantuntijoiksi. Opintojen aikana saadaan sairaanhoitajan ammatissa tarvittava teoreettinen tietoperusta, eettinen perusta ja ammatillinen kliininen taito sekä toiminta. Opinnoissa saadaan valmiudet myös ammatissa tarvittaville osaamisalueille, kuten asiakaslähtöiseen hoitotyöhön, näyttöön perustuvaan toimintaan sekä päätöksentekoon, kliiniseen hoitotyöhön, johtamiseen ja yrittämiseen, sosiaali- ja terveydenhuollon toimintaympäristöön, ohjaus- ja opetusosaamiseen, terveyden- ja toimintakyvyn edistämiseen sekä sosiaali- ja terveystalvelujen laatuun ja turvallisuuteen. (Lamk, Sairaanhoitaja AMK s.a.)

Opinnot hyväksytysti suoritettuaan sairaanhoitaja osaa ohjata, tukea, hoitaa ja kuntouttaa eri tavoin sairastuneita henkilöitä yhteistyössä muiden ammattilaisten kanssa sekä asiakkaan lähiomaisten kanssa. Sairaanhoitajan tulee osata huolehtia myös asiakkaan läheisistä ja heidän ohjaamisestaan. Näyttöön perustuvan hoitotyön osaaminen vahvistuu erilaisia oppimis- ja toimintaympäristöjä hyödyntäen. (Laurea, Sairaanhoitaja AMK s.a.)

Sairaanhoitajan monenlaisiin tehtäviin kuuluu normaalin hoitotyön lisäksi lääkehoitoa ja tutkimuksien tekemistä sekä ihmisten neuvontaa, ohjausta ja tukeamista. Sairaanhoitajia työskentelee muun muassa sairaaloissa ja terveyskeskuksissa sekä kuntoutuslaitoksissa. Sairaanhoitajan ammatissa tarvitaan paljon tietoa ja käytännöllisiä taitoja. Vuorovaikutustaidot ovat suuressa osassa, kuin myös stressinsietokyky sekä erityinen tarkkuus ja huolellisuus. (Sairaanhoitaja s.a.)

Sairaanhoitajan tutkinnon suorittaneella tulee olla valmiudet toimia eri ikäisten asiakkaiden kanssa heidän terveyteensä, sairauksiinsa ja hyvinvointiinsa liittyvissä kysymyksissä. Koulutuksen aikana saavutetaan myös valmiuksia osallistua erilaisten monialaisten ja moniammatillisten työryhmien ja verkostojen työskentelyyn, niiden koordinointiin ja oman työn kehittämiseen. (Saimia, Sairaanhoitaja AMK s.a.)

Sairaanhoitajan opintorakenne koostuu perusopinnoista, kieliopinnoista, ammattiopinnoista, ammattitaitoa tukevasta harjoittelusta, opinnäytetyöstä, innovaatio-opinnoista sekä monialaisista vapaasti valittavista opinnoista. Oppimisen lähtökohtana käytetään käytännön tilanteita ja ongelmia, joihin etsitään näyttöön perustuvia ratkaisuja. Osaaminen syvenee ja laajenee erilaisissa oppimista tukevissa oppimisympäristöissä. (Xamk, Sairaanhoitaja AMK s.a.)

Sairaanhoitajan tutkinnon hyväksytysti suorittaneet sijoittuvat yleensä perusterveydenhuollon tai erikoissairaanhoidon yksiköihin, yleiselle tai yksityiselle terveydenhuollon puolelle. Työpaikka voi olla esimerkiksi sairaalan vuodeosastolla, poliklinikalla tai leikkausosastolla. Työpaikan voi löytää myös koti-

sairaanhoidosta, erilaisista kuntoutus- ja hoitokodeista tai lääkäriasemilta. Lisäksi sairaanhoitajatutkinto mahdollistaa työskentelyn asiantuntija- ja konsulttitehtävissä, vapaaehtoisjärjestöjen palveluksessa tai kansainvälisissä tehtävissä. (Metropolia, Sairaanhoitaja AMK s.a.)

Sairaanhoitajan tutkinto antaa myös erinomaiset työskentelymahdollisuudet ulkomailla. Se on ammattikorkeakoulututkinto, joka on vertailukelpoinen vastaavien eurooppalaisten tutkintojen kanssa. Koulutus antaa EU-direktiivien mukaisen sairaanhoitajan pätevyyden, mikä avaa ovia mielenkiintoisiin ja haastaviin tehtäviin myös Suomen ulkopuolella. (Turun AMK, Sairaanhoitaja AMK s.a.)

2.3 2020 korkeakoulujen uudistuva hakuprosessi

Opetus- ja kulttuuriministeriö on käynnistänyt hankkeen, jonka tavoitteena on nopeuttaa toiselta asteelta siirtymistä korkeakouluopiskeluihin. Tämä toteutetaan uudistamalla opiskelijavalintoja. Lisäksi toisen asteen ja korkeakoulujen yhteistyötä lisätään. Hankkeen tarkoituksena on vähentää välivuosia opiskeluiden välillä, sekä aikaistaa opiskelijoiden siirtymistä korkeakouluopiskeluiden pariin. (Opiskelijavalintojen uudistaminen ja koulutusasteiden yhteistyö s.a.)

Hankkeessa on sovittu, että opiskelijavalintoja kehitetään vuoteen 2020 mennessä yliopistojen sekä ammattikorkeakoulujen kanssa seuraavin keinoin. Vuoteen 2018 mennessä yliopistot sekä ammattikorkeakoulut ottavat käyttöön opiskelijavalinnan, joka ei edellytä hakijoilta pitkää ja työlästä valmistautumista valintakokeisiin. Koulut lisäävät todistusvalintoja, ja useiden alojen valintamenettelystä tehdään samankaltaisia keskenään. Näillä mitataan hakijoiden kypyyttä ja valmiuksia, ei enää niinkään korkeakouluopintojen sisältöön liittyvää. Tarkoituksena on, ettei valmistautumista enää käytettäisi valintamenettelyihin. (Opiskelijavalintojen uudistaminen ja koulutusasteiden yhteistyö s.a.)

Tarkoituksena on, että vuoteen 2020 mennessä merkittävä osa nykyiseen verrattuna korkeakouluhakijoista valitaan ammatillisen perustutkinnon arvosanojen perusteella tai ylioppilastutkinnon arvosanojen perusteella. Kyseistä tapaa

kutsutaan todistusvalinnaksi. Näitä paikkoja varataan pääasiassa ensimmäistä korkeakouluopiskelijapaikkaa hakeville. Lisäksi voidaan järjestää valintako-keita niille, joita ei pystytä ottamaan opiskelemaan todistuksen perusteella. Soveltuvuuskoe voidaan järjestää todistusvalinnan läpäisseille, tai yhtenä osana valintakoetta, mikäli koetaan, että se on tarpeellista alaan liittyvien opiskelijoiden kohdalla. Myös jo korkeakouluissa sisällä oleville opiskelijoille on korkeakoulujen kehiteltävä niin sanotusti siirto-opiskelijoiden valintaa, jossa opiskelija voi vaihtaa opiskeltavaa alaa tai korkeakoulua. Myös jo valmistu-neille kehitetään enemmän reittejä jatkamaan uusiin opintoihin korkeakou-luissa. Avoimen korkeakoulun opiskelijoita otetaan enemmässä määrin tut-kinto-opiskelijoiksi suoritettujen opiskeluiden perusteella. (Opiskelijavalintojen uudistaminen ja koulutusasteiden yhteistyö s.a.)

3 VALINTAPERUSTEET KOULUTUKSIIN

Opiskelupaikkoja on jokaisessa koulutuksessa sekä oppilaitoksessa rajoite-tusti, eivätkä kaikki halukkaat pääse haluamaansa koulutukseen. Tätä varten koulutuksiin on käytössä valintaperusteet, joiden perusteella opiskelijat vali-taan kuhunkin koulutukseen.

Ammattikorkeakoulujen yhteishaussa sosiaali- ja terveysalalla käytetään **esi-valintakoetta**, jonka perusteella karsitaan osa hakijoista. Parhaiten menesty-neet kutsutaan varsinaiseen valintakokeeseen. Kokeessa on neljä osiota: en-nakkomateriaaliin pohjautuva osio, suomen kielen osio ja matematiikan osio sekä englannin kielen osio. Koe on sähköinen ja sen tekemiseen on aikaa 1,5 tuntia. Kokeen voi tehdä missä tahansa. Käytettävissä tulee olla tietokone ja luotettava internet-yhteys. Koe on suomenkielinen. (Sosiaali-, terveys- ja lii-kunta- ja kauneusalan esivalintakoe s.a.)

Opinnäytetyöprosessin aikana esivalintakoe uudistui syysksi 2019. Esivalin-takoe on edelleen käytössä, mutta koe suoritetaan sähköisesti valvotusti am-mattikorkeakouluissa. Kokeen kesto on noin neljä tuntia. Kokeen osioita ovat: päätöksentekotaito, kieli- ja viestintätaidot, matemaattiset taidot sekä eettiset

taidot. Kaikki ammattikorkeakouluun pyrkivät opiskelijat tekevät alasta riippumatta saman esivalintakokeen. Poikkeuksena tekniikan opiskelijoiksi pyrkivillä on matemaattis-luonnontieteelliset taidot -testi. (Ammattikorkeakouluun s.a.)

Esivalintakokeen tulokset saapuvat hakijan sähköpostiin myöhemmin itse kokeen jälkeen. Hakukelpoisuuspäätöksiä ei ole tehty ennen esivalintakoepäivää, eli on mahdollista osallistua esivalintakokeeseen, vaikkei olisi hakukelpoinen. (Sosiaali-, terveys- ja liikunta- ja kauneusalan esivalintakoe s.a.)

Esivalintakokeen perusteella osa hakukelpoisista hakijoista kutsutaan varsinaiseen **valintakokeeseen**. Valintakokeeseen kutsutaan vähintään kaksinkertainen määrä hakijoita aloituspaikkoihin nähden. Sosiaali- ja terveysalan valintakokeessa painotetaan alalle soveltuvuutta arvioimalla kiinnostusta ja suuntautumista alalle, oppimis- ja työskentelyvalmiuksia sekä sosiaalisia valmiuksia. Koulutukseen valituilta edellytetään alalle soveltuvaa terveyttä. (Metropolia, Sairaanhoidaja AMK s.a.)

4 TERVEYSVAATIMUKSET ENSIHOITAJA AMK-KOULUTUKSEEN

Sosiaali- ja terveysalalla terveydentilan ja toimintakyvyn tulee olla sellainen, että opiskelija kykenee opintoihin liittyviin käytännön tehtäviin ja harjoitteluun. Opiskelijan tulee alalle hakiessaan huomioida, että opiskelu ja ammatissa toimiminen edellyttävät hyvää henkistä tasapainoa. Ala ei sovellu huumeiden käyttäjälle eikä alkoholin tai lääkkeiden ongelmakäyttäjälle. Tuki- ja liikuntaelämistön sairaudet, krooniset ihosairaudet, allergiat ja mielenterveyden häiriöt voivat muuttua terveydelliseksi ongelmaksi opiskeluaikana tai myöhemmin työelämässä. Veriteitse tarttuva tauti saattaa rajoittaa opintopolkua ja työhön sijoittumista. Useissa sosiaali- ja terveydenhuollon toimintayksiköissä hoidetaan infektioille alttiita potilaita/asiakkaita ja niissä työskentely edellyttää opiskelijoilta ja henkilökunnalta kunnossa olevaa rokotussuojaa, johon kuuluu myös vuosittain uusittava kausi-influenssarokotus. (Metropolia, Ensihoitaja AMK s.a.)

Opiskelijaksi pyrkivän tulee ammattikorkeakoulun pyynnöstä antaa opiskelijaksi ottamisen arvioinnin edellyttämät toimintakykyään ja terveydentilaansa koskevat tiedot. Ammattikorkeakoulu voi velvoittaa opiskelijan esittämään huumausainetestiä koskevan todistuksen, jos on aihetta epäillä, että opiskelija on huumausaineiden vaikutuksen alaisena opintoihin kuuluvissa käytännön tehtävissä tai harjoittelussa tai että opiskelijalla on huumausaineriippuvuus. (Metropolia, Ensihoitaja AMK s.a.)

5 SORA-SÄÄDÖKSET TERVEYDENHUOLTOALALLA

SORA-säädösten tavoite on lisätä turvallisuutta koulutuksessa ja työelämässä sekä lisätä korkeakoulujen ja koulutuksen järjestäjän mahdollisuuksia puuttua alalle sopimattoman opiskelijan opiskeluihin. Näillä säädöksillä on tarkoitus myös varmistaa opiskelijan oikeusturvaa. (SORA-säädökset 2018.)

SORA-säädökset koostuvat useamman lain sisältävästä lakikokonaisuudesta. Lakikokonaisuuteen kuuluvat laki ammatillisesta koulutuksesta (531/2017), ammattikorkeakoululaki (351/2003) sekä yliopistolaki (558/2009). (SORA-säädökset 2018.)

Säädöksiin kuuluu: opiskelijaksi ottaminen, opiskelijaoikeuden peruuttaminen ja palauttaminen. Lisäksi siihen kuuluu huumausaineteistäus. Edellä mainitut säädökset pl. huumausainetestausta, koskevat SORA-tutkintoja, joihin liittyy alaikäisen henkilön turvallisuus, potilas- ja asiakasturvallisuutta tai liikenteen turvallisuutta koskevia vaatimuksia. Lukiokoulutusta SORA-lainsäädäntö ei koske. Terveystuollon tehtävänä on seuraavissa tilanteissa arvioida opiskelijan terveyttä ja toimintakykyä: opiskelijaksi ottamisen yhteydessä, opiskelijaoikeuden peruuttamisen tai palauttamisen yhteydessä, tai jos opiskelijalta pyydetään esittämään todistusta huumausainetestistä. (SORA-säädökset 2018.)

Opiskelijaksi ottaminen. Opiskelijaksi hakeutuvan on itse arvioitava, täyttääkö hän SORA-tutkintoa koskettavat terveydentila- ja toimintakykyvaatimukset. Koulutuksen järjestäjä voi hakijan antaman ilmoituksen jälkeen vielä pyytää toimittamaan terveydenhuollon ammattihenkilön lausunnon, täyttääkö hakija kyseiset kriteerit. Lausunto annetaan muodossa: *sopiva/rajoituksin sopiva/ei sopiva opiskelemaan kyseistä tutkintoa*. Lausunnossa ei luovuteta terveystietoja. (SORA-Säädökset 2018.)

Mikäli hakija todetaan rajoituksin sopivaksi, täytyy rajoitteet kuvata ja arvioida, miten kyseiset rajoitteet olisi mahdollista poistaa. Lausunto toimitetaan koulutuksen järjestäjälle hakijan toimesta. Koulutuksen järjestäjä arvioi ennen opiskelijaksi hyväksymistä, ovatko opiskelijan rajoitukset kohtuullisin tukitoimien avulla poistettavia. (SORA-säädökset 2018.)

Opiskelijaoikeuden peruuttaminen. Opiskelija voidaan määrätä terveydenhuollon tarkastukseen, jos koulutuksen järjestäjä epäilee opiskelijan toimintakyvyssä tai terveydentilassa olevan jotakin, minkä perusteella hänen opiskelijaoikeutensa voitaisiin peruuttaa. Koulutuksen järjestäjä maksaa nämä kustannukset. Terveydenhuollon ammattihenkilöt päättävät tutkintokohtaisesti, mitä tutkimuksia tarvitaan. Lääkäri kirjoittaa lausunnon, jossa käy ilmi, onko opiskelija valmis jatkamaan opiskeluita. Mikäli opiskelijaa pidetään rajoituksin sopivana, täytyy käydä ilmi edellytykset, joilla opiskelija voi opintojaan jatkaa. (SORA-säädökset 2018.)

Viimeinen toimi, jonka koulutuksen järjestäjä voi tehdä, mikäli opiskeluesteitä ei voida kohtuullisin toimin poistaa, eikä opiskelijaa pystytä siirtämään toiselle koulutusosalalle, on opiskeluoikeuden peruuttaminen. Ennen päätöksen virallistamista opiskelijaa tai alaikäisen opiskelijan huoltajaa on mahdollista kuulla. Peruuttamispäätöstä voi hakea opiskelijoiden oikeusturvalautakunnalta. Opiskelijan hoidon toteutuminen ja jatkohoitosuunnitelma tulee olla selvillä, mikäli opiskelijaoikeus peruutetaan. (SORA-säädökset 2018.)

Opiskelijaoikeuden palauttaminen. Kun henkilö täyttää peruuttamisen aiheutuneet syyt ja hän täyttää tutkintoon määritetyt terveydentilavaatimukset,

voi hän hakea opiskeluoikeuden palauttamista. Henkilön täytyy toimittaa lääkärille, joka laatii lausunnon asiasta, opiskelijaoikeuden peruuttamiseen liittyvät terveystiedot, opiskelijaoikeuden peruuttamispäätöksen ja tutkintokohtaiset terveydentilavaatimukset. Lausunnosta käy ilmi, täyttääkö henkilö kyseiset vaatimukset. (SORA-säädökset 2018.)

Mikäli henkilö todetaan rajoituksin sopivaksi, tulee rajoitteet kuvata sekä arvioida, miten rajoitteet olisivat poistettavissa. Henkilön tulee toimittaa lausunto koulutuksen järjestäjän asettamalle monijäseniselle toimielimelle, joka tekee asiasta päätöksen. Mikäli henkilön opiskelijaoikeus palautetaan, tulee hänelle opiskelijaterveydenhuollossa tehdä tarpeen arvio erityisen tuen tarpeellisuudesta. (SORA-säädökset 2018.)

Huumausainetestaus ja sitä koskevat säädökset koskevat kaikkien ammatillisen koulutuksen sekä korkeakoulujen opiskelijoita. Testaus ei koske lukio-opiskelijoita. Testauksesta aiheutuvat kustannukset kuuluvat koulutuksen järjestäjälle. Mikäli koulutuksen järjestäjällä on syytä epäillä opiskelijan toimintakykyä, voi koulutuksen järjestäjä velvoittaa opiskelijaa esittämään huumausainetestistä kertovan todistuksen. Tähän riittää epäily, että opiskelija on huumausaineiden vaikutuksen alaisena koulukseen kuuluvien tapahtumien aikana, tai että hänellä on riippuvuus kyseisiin aineisiin. Lisäedellytyksenä on, että opiskelija tarvitsee toimisessaan erityistä tarkkuutta, luotettavuutta, itsenäistä harkintakykyä tai hyvää reagointikykyä. Käytännössä tilanteita, missä opiskelija omalla huumausaineiden käytöllä vaarantaisi oman tai muitten turvallisuuden. Lisäksi on vaara salassapitosäädöksiin suojattu tieto tai koulutuksen järjestäjän tai harjoittelupaikan huumaus- ja lääkeaineiden laitton kauppa. Koulutuksen järjestäjältä tulee löytyä kirjallinen päihdeohjelma tilanteitten varalta. (SORA-säädökset 2018.)

Tiedonsaanti SORA-säädöksissä: Salassapitosäännösten takia pääsääntöisesti terveydenhuollon ammattihenkilö ei saa luovuttaa opiskelijan terveydentilaan tai toimintakykyyn liittyviä tietoja, ilman että opiskelija on antanut tähän lupaa. Kuitenkin seuraavien tehtävien kannalta välttämättömiä tietoja voidaan antaa opinto-ohjauksesta vastaaville henkilöille, opiskelijan muihin opintoihin

tai tukipalveluihin ohjaamista varten, sekä opiskeluyhteisön turvallisuuden varmistamiseksi: Oppilaitoksen rehtorille, johtajalle tai oppilaitoksen turvallisuudesta vastaavalle henkilölle. Työssäoppimisen tai harjoittelusta vastuussa olevalle henkilölle, poliisille tai koulutuksen järjestäjän edustajalle, joka vastaa turvallisuusuhan selvityksestä. Opiskelijan terveydentilaa koskevia tietoja voidaan luovuttaa koulutuksen järjestäjän toimesta opiskelijaterveydenhuoltoon hänen terveyden ja turvallisuuden varmistamiseksi ja mahdollisesti tarvittaviin tukitoimiin ohjaamisen takia. (SORA-säädökset 2018.)

SORAn Lainsäädännön toimeenpano terveydenhuollossa -oppaassa on mallit seuraavista opiskeluun liittyvistä **lomakkeista**: opiskelijaksi ottamisen vaiheessa tehtävän terveydentila- ja toimintakykyarvion taustatietolomake, vapaamuotoinen terveydentila- ja toimintakykylausunto hakuvaiheessa, opintojen aikana tehtävä terveydentila- ja toimintakykyarvion taustatietolomake, tiedonsiirtolomake terveydenhuollolle, mikäli opiskelijaa on pyydetty näyttämään huumausainetestistä todistus sekä huumausainetestin suorittaneelle opiskelijalle on annettava todistus testistä. (SORA-säädökset 2018.)

6 MUIDEN VIRANOMAI SOPISKELIJOIDEN PÄÄSYKOEVAATIMUKSET

Ensihoitaja tulee työssään tekemään töitä yhteistyössä monien eri alojen ammattilaisten kanssa. Seuraavassa kappaleessa käymme läpi muiden viranomaisopiskelijoiden koulujen asettamia pääsykoevaatimuksia. Ensihoitoa pidetään fyysisenä työnä, minkä vuoksi haluamme tarkastella muiden viranomaiskoulujen pääsyvaatimuksia, erityisesti fyysisiä toimintakyvyn vaatimuksia. Näitä ammatteja pidetään myös fyysisesti raskaana ja tämän takia myös hakijoiden fyysistä kuntoa testataan hakuvaiheessa.

Poliisien valintakokeeseen kuuluu useampi osio. Hakijoiden kirjallisia valmiuksia mitataan esseekokeella. Hakijoiden fyysisiä ominaisuuksia mitataan kuntokokeella, jolla selvitetään, onko hakijan kunto poliisikoulutukseen sekä poliisiin työhön soveltuva. Kuntokokeeseen kuuluu neljä osakoetta, jotka suori-

tetaan seuraavassa järjestyksessä: kestävyyskoe, ketteryysskoe, ylätaljan-/leuanveto sekä penkkipunnerrus. Testit suoritetaan ilman suurempia taukoja peräkkäin edellä mainitussa järjestyksessä. Kaikki testit on suoritettava hyväksytysti. Sukupuolten välinen ero fyysisessä toimintakyvyssä on otettu testeissä huomioon. (Valintakoe s.a.)

Lisäksi hakijoita testataan psykologisilla testeillä, haastattelulla, yksilötehtävällä sekä ryhmätehtävällä. (Valintakoe s.a.)

Alipäällystö- ja pelastajakurssille hakevan on jo ennen varsinaista hakemistaan kurssille osallistuttava fyysisen toimintakyvyn testiin. Tämän jälkeen testin läpäisseet ja pääsyvaatimukset täyttäneet hakijat kutsutaan valintakokeeseen. Kutsuttuja on kaksinkertainen määrä opiskelupaikkoihin nähden. (Valintakoe 2018.)

Valintakokeessa suoritetaan vielä 12 minuutin juoksutesti, uimataito- ja fobia-testi. Kaikki osuudet testistä ovat karsivia, joten hakijan on suoriuduttava näistä kaikista. (Valintakoe 2018.)

Lisäksi valintakokeeseen kuuluu psykologiset testit, jotka ovat voimassa hakijalla kaksi vuotta, jonka aikana tulosta ei voi käydä uusimassa. Ennen lopullista valintaa, hakijoiden taustat tarkastetaan Suojelupoliisin suppealla turvallisuusselvityksellä. (Valintakoe 2018.)

Kadettikouluun hakevien pisteet määräytyvät valinta- ja soveltuvuusasteista, jotka muodostuvat soveltuvuusarvioinnista, aineistokokeesta ja fyysisen kunnon testauksen pisteistä (Valintapisteiden määräytyminen s.a.).

Psykologiset testit, haastattelu, ryhmäkoe, varusmieskoulutuksen soveltuvuusarviot, loppuarviointi sekä johtajaindeksi kuuluvat soveltuvuusarvioon. Soveltuvuusarvioon ei pysty valmentautumaan ja se voi olla karsiva osa valintaa. Lisäksi hakijoille teetetään aineistokoe. (Valintapisteiden määräytyminen s.a.)

Fyysisen kunnon mittaukseen kuuluvat 12 minuutin juoksutesti sekä lihaskuntotesti. Rajat ovat samat sekä miehille että naisille. Myös fyysinen testi on karsiva, sillä alle 2600 metriä juosseita ei hyväksytä kurssille. (Valintapisteiden määräytyminen s.a.)

Kaikilta **Rajavartiolaitoksen** kurssille valituilta vaaditaan kelpoisuusvaatimusten mukainen terveydentila. Pääsykoe itsessään muodostuu viidestä osasta: Kuntotesteistä, johon kuuluvat 12 minuutin juoksutesti ja 200 metrin uinti, ruotsin tai suomen kielikoe, englannin kielen koe ja rajavartiomiesten haastattelu. Lisäksi hakijoille tehdään psykologiset testit. (Koulutukseen valinta 2018.)

7 TOIMINTAKYVYN OSA-ALUEET

Toimintakyky on moniulotteinen käsite. Yleensä se jaetaan seuraaviin ulottuvuuksiin tai osa-alueisiin: fyysiseen, psyykkiseen, kognitiiviseen (joka monesti luetaan kuuluvaksi psyykkisen toimintakyvyn alle) sekä sosiaaliseen toimintakykyyn. Nämä ulottuvuudet liittyvät monella tavalla toisiinsa yksilön terveyteen, ympäristön tarjoamiin edellytyksiin sekä muihin henkilökohtaisiin ominaisuuksiin. (Toimintakyvyn ulottuvuudet 2015.) Puolustusvoimissa käytetään toimintakyvyn määrittämisessä myös eettistä toimintakykyä. Tässä luvussa käymme läpi, kuinka THL (Terveyden ja hyvinvoinnin laitos) käsittelee toimintakyvyn eri osa-alueita.

7.1 Fyysinen toimintakyky

Fyysisellä toimintakyvyllä tarkoitetaan henkilön valmiuksia selviytyä arjessaan tärkeissä asioissa. Se ilmenee esimerkiksi kykyinä liikkua ja liikuttaa itseään. Tälle toimintakyvyn osa-alueelle tärkeitä ovat esimerkiksi: lihasvoima- ja kestävyys, kestävyyskunto, nivelten liikkuvuus, kehon asennon ja liikkeiden hallinta, sekä keskushermoston toiminta, joka ohjailee näitä toimintoja. (Toimintakyvyn ulottuvuudet 2015.)

Aistitoiminnot, kuten näkö ja kuulo luetaan kuuluvaksi useasti myös tähän osa-alueeseen. Fyysiseen toimintakykyyn liittyvät myös voimakkaasti fyysinen kunto, fyysinen suorituskyky ja terveystunto, kukin omana käsitteenään. (Toimintakyvyn ulottuvuudet 2015.)

Siv Aron ylemmän ammattikorkeakoulututkinnon opinnäytetyössä vuodelta 2017 on käyty läpi kattavasti fyysistä toimintakykyä ensihoitajien työssä. Aron tutkimuksesta käy ilmi, että fyysistä toimintakykyä voidaan jäsentää monella eri tavalla. Fyysinen toimintakyky rakentuu henkilön fyysisistä, psyykkisistä, kognitiivisista ja sosiaalisista edellytyksistä. Tutkimuksessa tarkoitetaan niitä edellytyksiä, joiden avulla ihminen selviytyy hänelle merkityksellisistä ja arkipäiväisistä elämään liittyvistä toiminnoista. Opinnäytteen mukaan fyysinen toimintakyky tarkoittaa koko kehon liikuttamista ja lihasvoiman tuottamista. Työssä käy ilmi, että fyysinen toimintakyky on yhteydessä myös työkykyyn, sillä sen katsotaan ennustavan työkykyä fyysisesti kuormittavissa ammateissa, kuten hoitoalalla ja palo- ja pelastusalalla sekä poliisitoimen työtehtävissä. Opinnäytetyössä todetaan myös, että työtehtävät missä pitää kantaa potilasta paareilla, edellyttää enemmän lihasvoimaa ja lihaskestävyttä, kuin hengitys- ja verenkiertoelimistön toimintakykyä. (Aro, 2017, 105–109.)

Työterveyslaitoksen syyskuussa 2018 julkaisema tietopaketti nimeltään: Kunnon ylläpito: Miksi? Mitä? Miten? Milloin? 4M ensihoitajien hyvän työkyvyn ylläpitämiseksi, käsittelee ensihoitajan työn ominaispiirteitä, työn kuormitustekijöitä, työtekniikoita ja ensihoitajan fyysisen kunnon huolehtimista. Tarkoituksena on, että ensihoitaja ymmärtää fyysisen toimintakyvyn merkityksen työssään. Sekä myös toimintatavat, jotka vaikuttavat fyysiseen toimintakykyyn. Vaikka ensihoitajan työssä liikutaan paljon, ei se yksin riitä kunnon ylläpitoon. (Työterveyslaitos 2018.)

Ensihoitajan työhön kuuluvia fyysisiä suoritteita ovat nostaminen, kantaminen, työntäminen ja vetäminen. Samoin työssä on paljon hankalia työasentoja, jotka tutkitusti aiheuttavat tuki- ja liikuntaelinvaivoja. Työhön kuuluu myöskin ympäristöstä johtuvat esteet, kuten esim. ahtaat kulkutiet, liukkaus ja pimeys.

Rankimmiksi yksittäisiksi suoritteiksi nimettiin potilaan kantaminen kantotuolilla ja paareilla, potilaan nostaminen tai siirtäminen paareille, potilaan laskeminen alustalle tai lattialle ja siirtäminen sängystä paareille tai päinvastoin. Yksilön ominaisuuksilla on tietenkin merkitystä työn raskauteen. Terveys, työkyky, hyvä yleis- ja lihaskunto sekä motoriikka ovat tärkeitä ominaisuuksia työssäjaksamiseen. Ergonomialla on myös suuri merkitys. (Työterveyslaitos 2018.)

Julkaisussa muistutetaan myös työnantajan vastuusta työssäjaksamiseen ja työntekijän turvallisuuteen. Työturvallisuuslain mukaan työnantaja on velvollinen huolehtimaan työntekijöiden terveydestä ja turvallisuudesta työssä. Työnantajan on hankittava työntekijälle apuväline tai muu varuste, jos työn luonne tai työn tarkoituksenmukainen suorittaminen sitä edellyttävät, ja se on välttämätöntä tapaturman välttämiseksi. Työntekijän on kokemuksensa, työnantajalta saamansa opetuksen ja ohjauksen sekä ammattitaitonsa mukaisesti huolehdittava työssään omasta, kuin myös muiden työntekijöiden turvallisuudesta ja terveydestä. (Työterveyslaitos 2018.)

7.2 Psyykkinen toimintakyky

Psyykkinen toimintakyky tarkoittaa ihmisen voimavaroja, joiden avulla hän selviää arkisista asioista, niin hyvistä, kuin myös huonoista asioista. Tähän liittyy voimakkaasti elämänhallinta, mielenterveys ja psyykkinen hyvinvointi. Se kattaa ajatteluun ja tuntemiseen liittyviä asioita. Kykyä vastaanottaa ja käsitellä tietoa, kykyä tuntea, kykyä kokea ja muodostaa käsityksiä omasta itsestään sekä muusta maailmasta sekä kykyä pystyä suunnittelemaan valintoja sekä ratkaisuja liittyen omaan elämäänsä. (Toimintakyvyn ulottuvuudet 2015.)

Persoonallisuus ja selviytyminen sosiaalisen ympäristön haasteista kuuluu myös psyykkiseen toimintakykyyn. Henkilö, joka tuntee voivansa hyvin, arvostaa itseään ja luottaa kykyynsä selviytyä arjesta, pystyy harkittuun päätökseen tekoon sekä suhtautuu luottavaisesti tulevaisuuteen ja ympäröivään maailmaan realistisesti, voidaan pitää psyykkisesti toimintakykyisenä. (Toimintakyvyn ulottuvuudet 2015.)

Vaikka tiedon käsittelyyn ja ajatteluun liittyvät toiminnot, jotka luetaan kuuluvaksi kognitiivisuuteen, ovat isoja psyykkisiä toimintoja, käsitellään ne tavallisesti kuuluvaksi itsenäisenä toimintakyvyn osa-alueena. Tätä kutsutaan kognitiiviseksi toimintakyvyksi. Erityisesti näin tapahtuu silloin, kun viitataan kognitiivisiin toimintoihin, oppimiseen ja muistiin. (Toimintakyvyn ulottuvuudet 2015.)

Ensihoitajien työssään kokema psyykkinen kuormitus on Hanna Pesosen tekemä laadullinen tutkimus vuodelta 2016, jossa kuvataan ensihoitajien kokema psyykkistä kuormitusta ja siihen liittyviä tekijöitä. Pesosen mukaan työn psyykkinen kuormitus on tullut ilmeisemmäksi ensihoitotehtävien lisääntyneen määrän takia ja psyykkinen kuormitus liittyy vahvasti työn tuomiin uusiin haasteisiin. Pesosen Yamk-opinnäytetyössä kerrotaan ensihoitotyön olevan itsessään vaikeaa ja vaatimukset oppia koko ajan uutta yhdessä liian suuren työmäärän kanssa edesauttavat psyykkisen kuormituksen kehittymistä. Tutkimuksen mukaan jatkuvat keskeytykset ja häiriöt sekä toistuvat negatiiviset asiakaskontaktit aiheuttavat työn psyykkistä kuormitusta. Myös huono työilmapiiri ja johtaminen lisäävät psyykkistä kuormitusta. (Pesonen 2016, 14–22.)

Pesosen mukaan ensihoitajan työssä psyykkisiä kuormitustekijöitä aiheuttavat jatkuva varuillaan olo, vuoro- ja yötyö sekä yllättävät ja vaarallisetkin työtilanteet, joissa ensihoitoon liittyvät tehtävät tulee toteuttaa viipymättä. Tutkimuksessa käy ilmi, että ensihoitaja on oman turvallisuutensa lisäksi vastuussa työparistaan ja potilaistaan, mutta myös muista tapahtumaan osallistuneista. Oman lisänsä psyykkiseen kuormitukseen tuovat opinnäytetyön mukaan kuoleman kohtaaminen, suru ja kärsimys sekä hoitamisesta puuttuva yhteinen näkemys potilaan kanssa. (Pesonen 2016, 14–22.)

7.3 Kognitiivinen toimintakyky

Kognitiivinen toimintakyky sisältää tiedonkäsittelyn erilaisten osa-alueiden yhteistoimintaa. Tämä mahdollistaa henkilön selviytymisen arkisissa tilanteissa. Näihin kuuluu tiedon vastaanottaminen, sen käsittely, säilyttäminen ja sen

käyttöön liittyviä erilaisia psyykkisiä toimintoja. Tämä osa-alue sisältää esimerkiksi oppimisen, muistin, tarkkaavaisuuden, keskittymisen, hahmottamisen, tiedon käsittelyn, orientaation, toiminnanohjauksen, kielellisen toiminnan sekä ongelmien ratkaisun. (Toimintakyvyn ulottuvuudet 2015.)

Toimintakyvyn mittaamisen ja arvioinnin kansallinen asiantuntijaverkosto, TOIMIA, on julkaisussaan vuodelta 2011 käynyt läpi kognitiivisen toimintakyvyn arviointia. Sen mukaan kognitiiviset toiminnot ovat tiedon vastaanottoon, sen käsittelyyn ja säilyttämiseen sekä käyttöön liittyviä psyykkisiä toimintoja. Julkaisussa käy ilmi, että kognitiivista toimintakykyä arvioidaan yleensä neuropsykologisella tutkimuksella. Kognitiivisen toimintakyvyn arviointiin edellytetään monipuolista tiedonkeruuta. Julkaisun mukaan kognitiiviseen toimintakykyyn vaikuttavat monet tekijät, kuten mieliala ja vireystila, unirytmii, elämäntilanne, stressi ja aistitoiminnot sekä erilaiset psyykkiset ja somaattiset sairaudet. (Tuulio-Henriksson 2011.)

7.4 Sosiaalinen toimintakyky

Sosiaalseen toimintakykyyn kuuluu kaksi eri ulottuvuutta: ihminen vuorovaikutussuhteissaan sekä ihminen aktiivisena toimijana ja osallistujana yhteiskunnassa sekä yhteisössä. (Toimintakyvyn ulottuvuudet 2015.)

Yksilön ja sosiaalisen ympäristön, yhteiskunnan ja yhteisön välinen dynaaminen vuorovaikutus ja niiden tarjoamien mahdollisuuksien sekä rajojen puitteissa, muodostuu sosiaalinen toimintakyky. Tämä ilmenee esimerkiksi hyvin rooleista suoriutumisena, vuorovaikutustilanteissa, sosiaalisena aktiivisuutena ja osallistumisesta yhteisyyteen sekä osallisuuden erilaisina kokemuksina. (Toimintakyvyn ulottuvuudet 2015.)

Kaisa Ahosen 2015 julkaisemassa ylemmän ammattikorkeakoulututkinnon opinnäytetyössä käydään läpi ensihoidon sosiaalista kuormittavuutta erään alueellisen palolaitoksen organisaation sisällä tehdyn tutkimuksen avulla. Työn kuormittavuudella on suuri merkitys työhyvinvointiin ja tätä kautta myös

organisaation suorituskykyyn. Työn kuormittavuus koostuu useasta työn kuormitustekijästä, joita ovat muun muassa tiedon saanti, yhteistyön toimiminen, tasa-arvo, toiminnan johtaminen, epäasiallinen kohtelu tai syrjintä, hankalat asiakas- ja vuorovaikutustilanteet sekä yksintyöskentely. Nämä ovat sellaisia tekijöitä, joiden ratkaisemiseen ei riitä yhden yksittäisen työntekijän toiminnan tarkastelu, vaan koko työyhteisön tai organisaation on oltava kehittämisessä mukana. (Ahonen 2015, 18–44.)

Opinnäytetyössä arvioitiin työn sosiaalista kuormittavuutta yhdeksässä eri kategoriassa: vuorovaikutus, työn ennustettavuus, esimiestyö, työn ja yksityiselämän vuorovaikutus, organisaatiokulttuuri, sitoutuminen organisaatioon, ryhmätyö ja ensihoidon erityispiirteet. Tutkimuksen tulosten mukaan työn sosiaalista kuormittavuutta oli havaittavissa työn ennustettavuudessa, esimiestyössä, organisaatiokulttuurissa ja organisaatioon sitoutumisessa hieman enemmän, kuin muissa tutkimuksessa käytetyistä kuormittavuuden kategorioissa. (Ahonen 2015, 18–43.)

7.5 Eettinen toimintakyky

Eettisellä toimintakyvyllä tarkoitetaan haastavissa toimintaympäristöissä, moniarvoisten yhteisöjen keskellä, kykyä johtamiseen sekä päätöksentekoon. Suomessa Puolustusvoimat käyttää yhtenä toimintakyvyn osa-alueena eettistä toimintakykyä. (Varjonen & Pääkkönen 2015, 13.)

Ensihoitoalan liitto on julkaissut vuonna 2018 ensihoitoalan eettiset ohjeet, jonka ovat kirjoittaneet vuoden ensihoitajiksi palkitut henkilöt vuosien 2011–2018 välillä. Tämä sisältää 12 kohtaa, joissa ohjeistetaan hoitajia työskentelemään työssään eettisesti oikein. Tähän sisältyvät potilaan kohtaaminen ja hoitaminen, lakien ja asetusten noudattaminen, eettisyys ja yhteistyö sekä työn kehittäminen, oppiminen ja ohjaus. (Sederholm ym. 2018.)

Ensihoitoalan eettiset ohjeet ovat ensihoitopalvelun parissa toimivien ensivaste, perus- ja hoitotason sekä ensihoidon kenttäjohdossa toimiville henkilöille laadittuja käyttäytymismalleja. Näiden tarkoituksena on edistää arvostusta potilaiden, heidän läheistensä sekä yhteistyökumppaneitten silmissä. (Sederholm ym. 2018.)

Satu Kivimäen vuonna 2012 tekemässä ylemmän ammattikorkeakoulututkinnon opinnäytetyössä käydään läpi tutkimukseen osallistuneiden hoitajien ajatuksia eettisestä osaamisesta hoitotyössä. Tutkimus toteutettiin kirjallisin haastatteluin. Opinnäytetyöstä käy ilmi, että hoitajan eettistä osaamista Suomessa ohjaavat jo koulussa opitut arvot, normit ja suositukset. Hoitajan eettinen osaaminen on kykyä noudattaa suosituksia, hoitotyön eettisiä ohjeita, lainsäädäntöjä sekä normeja. Tutkimukseen osallistuneilta hoitajilta kysyttäessä millaisia hoitotyöhön liittyviä eettisiä ohjeita he tuntevat, oli lähes yksinomaan vastaus Sairaanhoidon eettiset ohjeet. Työssä oli vielä erityisesti painotettu ihmisarvon kunnioittamista, hoitajan vastuullisuutta, potilaiden tasa-arvoista kohtelua, kärsimysten lievittämistä, potilaiden itsemääräämisoikeuden toteutumista ja vaitiolovelvollisuuden noudattamista. (Kivimäki 2012, 46–70.)

Kysyttäessä mitä tarkoitetaan eettisellä hoitajalla, kävi ilmi, että eettinen hoitaja osaa kaikissa hoitotyön tilanteissa työskennellä ja toimia määriteltyjen eettisten ohjeiden, periaatteiden ja arvojen mukaisesti. Hänelle potilaat ovat tasa-arvoisia. Todettiin myös, että eettinen hoitaja toimii aina omantuntonsa mukaan parhaiten ja oikein. (Kivimäki 2012, 48–53.)

Tutkimuksessa todettiin, että akuuttihoitotyön tärkeimmät arvot olivat kollegiaalisuus ja vahva ammattitaito. Myös monipuolinen osaaminen, ammattitaidon ylläpitäminen, tasa-arvoisuus, eettisyyden huomioiminen työssä sekä työyhteisössä ja rehellisyys nousivat tutkimuksessa ilmi. Myös huumorintaju todettiin tärkeänä arvona, sekä tärkeänä osana jaksamista työssä. (Kivimäki 2012, 48–53.)

8 TUTKIMUKSEN TARKOITUS, TAVOITTEET JA TUTKIMUSKYSYMYKSET

Tutkimuksen tarkoituksena on saada selville työelämän sekä koulutuspuolen ammattilaisten näkemys, mitkä ovat ensihoitajaopiskelijan toimintakyvyn vaatimukset koulutukseen sekä työelämään. Tutkimuksen tavoitteena on tuottaa tietoa ensihoitajaopiskelijoiden toimintakyvyn vaatimuksista, jotta voitaisiin tulevaisuudessa kehittää hakuprosessia.

Tutkimuskysymykset:

1. Mitä toimintakyvyn eri ominaisuuksia ensihoitajan koulutukseen hakeutulta tulee olla?
2. Miten toimintakykyä tulisi testata hakuvaiheessa?
3. Mitä toimintakyvyn ominaisuuksia valmistunut ensihoitaja tarvitsee työelämässä?

9 TUTKIMUKSEN TOTEUTUS

Seuraavassa kappaleessa käymme läpi tutkimuksessa käytettyjä menetelmiä. Tutkimuksemme suoritettiin käyttäen laadullista, eli kvalitatiivista tutkimusmenetelmää. Aineiston opinnäytetyötämme varten keräsimme ryhmässä suoritetulla teemahaastattelulla. Saadun aineiston käsittelimme sisällönanalyysin keinoin.

9.1 Laadullinen tutkimus

Laadullinen eli kvalitatiivinen tutkimus on tieteellisen tutkimuksen menetelmäsuuntaus. Kvalitatiivisen tutkimuksen alle kuuluu useita erilaisia tutkimustyyppisiä. Laadullisessa tutkimuksessa pyritään ymmärtämään kohteen ominaisuuksia, laatua sekä merkityksiä laajakantaisesti. (Hirsjärvi ym. 2009, 160–164.)

Kvalitatiivisen tutkimukseen kuuluu kokonaisvaltainen tiedonhankinta sekä se, että tieto kerätään luonnollisissa, ja todellisissa tilanteissa. Ihminen toimii tiedon keruun instrumenttina. Tutkija luottaa vahvasti omiin havaintoihinsa ja keskusteluihin tutkittavien kanssa. Tarkoituksena tutkijalla on paljastaa odottamattomia seikkoja tutkimuksen avulla. Aineistoa tarkastellaan yksityiskohtaisesti ja monitahoisesti. Aineiston hankinnassa käytetään laadullisia metodeja, joissa tutkittavien näkökulmat tulevat esille. Tutkimuksen kohdejoukko valitaan tarkoituksenmukaisesti, eikä satunnaisotoksella. Tutkimus toteutetaan joustavasti ja suunnitelmat muuttuvat olosuhteiden mukaan. Tapauksia käsitellään uniikkeina ja aineistoa myös tulkitaan sen mukaisesti. (Hirsjärvi ym. 2009, 164.) Valitsimme tutkimusmenetelmäksemme laadullisen tutkimuksen, sillä laadullinen tutkimus pyrkii ymmärtämään kohteen laatua sekä merkitystä ja on kokonaisvaltainen tiedonhankinnan menetelmä, jolla tieto kerätään todellisissa tilanteissa, missä ihminen toimii tärkeimpänä tiedonkeruuvälineenä. Menetelmä sopi parhaiten opinnäytetyöhömme.

Tilastollisiin yleistyksiin ei laadullisessa tutkimuksessa pyritä. Tutkimuksessa koitetaan kuvata jotakin ilmiötä tai tapahtumaa, ja ymmärtää toimintaa antamalla ilmiölle teoreettisesti mielekäs tulkinta. Tärkeää on, että kohdehenkilöt, joilta kerätään tietoa tutkimukseen, tietävät ja tuntevat tutkittavan ilmiön mahdollisimman hyvin ja tarkasti. Tämän takia tutkittavat tulee olla tarkoin valittuja. (Tuomi & Sarajärvi 2011, 85.)

Tutkijan tarkka kertominen tutkimuksen toteuttamisesta lisää tutkimuksen luotettavuutta. Tarkkuus pätee koko tutkimuksen ajan kaikkiin työn osiin. Olosuhteet aineiston tuottamiseen olisi aina kerrottava oikeudenmukaisesti sekä tarkasti. (Hirsjärvi ym. 2009, 232.)

9.2 Aineistonkeruu

Haastattelu on tiedonkeruun ainutlaatuinen menetelmä, sillä siinä ollaan suorassa kielellisessä vuorovaikutuksessa tutkittavien kanssa. Tästä syystä siitä aiheutuu sekä etuja että haittoja. Suurimpana etuna voidaan yleisesti pitää

joustavuutta aineistoa kerätessä. Haastattelun etuna on myös, että vastajiksi suunnitellut henkilöt saadaan useasti mukaan tutkimukseen. Haastateltavat ovat myös yleensä tavoitettavissa haastattelun jälkeenkin, jos jotain halutaan vielä tarkentaa. Haastattelun haittoina voidaan pitää, että haastateltava saattaa kokea tilanteen pelottavana ja uhkaavana. Myös se, että haastattelussa on taipumus antaa sosiaalisesti suotavia vastauksia, on haastattelun haitta. Tämä saattaa heikentää haastattelun luotettavuutta. (Hirsjärvi ym. 2009, 204-206.)

Itse teemahaastattelu on lomake- ja avoimen haastattelun välimuoto. Sille tyypillistä on, että haastattelun teema-alueet ovat tiedossa, mutta kysymyksille ei ole mitään tarkkaa järjestystä tai muotoa. Sitä käytetään paljon kasvatus- ja yhteiskuntatieteellisissä tutkimuksissa, koska se vastaa hyvin moniin laadullisen tutkimuksen lähtökohtiin. Teemahaastattelua voidaan käyttää niin kvalitatiivisessa tutkimuksessa, kuin myös kvantitatiivisessä eli määrällisessä tutkimuksessa. (Hirsjärvi ym. 2009, 208.)

Teemahaastattelu on enemmän strukturoimaton, kuin strukturoitu haastattelu. Teemahaastattelu on puolistrukturoitu menetelmä siksi, että haastattelun aihepiirit, aspekti ja teema-alueet ovat kaikille samat. Yleensä muissa puolistrukturoiduissa haastatteluissa kysymykset ja jopa niiden muodot ovat kaikille samat. Teemahaastattelusta puuttuu strukturoidulle lomakehaastattelulle ominaisen kysymysten tarkka järjestys ja muoto. (Hirsjärvi & Hurme 2000, 48.)

Puolistrukturoitu teemahaastattelu sopii käytettäväksi hyvin, kun tutkimuksen kohteena on emotionaalisesti arat aiheet, kun selvitetään heikosti tiedostettuja seikkoja, kun epäillään, että muistamattomuus tuottaa virheellisiä vastauksia tai tutkiessa ilmiöitä, joista haastateltavat eivät ole tottuneet päivittäin keskustelemaan. Näitä ovat esimerkiksi haastateltavien arvostukset, aiomukset, ihanteet ja perustelut kriittisessä mielessä. (Hirsjärvi & Hurme 1995, 35–36.)

Teemahaastattelun valitsimme haastattelumuodoksemme, sillä kysymyksillä ei ole tarkkaa järjestystä tai muotoa, vain teemat ovat tiedossa. Teemahaas-

tattelu vastaa myös moniin laadullisen tutkimuksen lähtökohtiin. Teemahaastattelun valitsimme tutkimuksemme haastattelumuodoksi, sillä sen keinoin selvitetään heikosti tiedostettuja seikkoja aiheista, joista haastateltavat eivät ole tottuneet päivittäin kertomaan. Haastattelumuoto sopii erittäin hyvin tutkimuksemme, sillä toimintakykyjen eri ominaisuuksien arvotus voi olla erilaista jokaisella haastateltavalla. Ryhmähaastattelun valitsimme haastattelumenetelmäksi, että saisimme keskustelua aikaiseksi aiheesta ammattilaisten kesken. Ryhmässä jokainen voi tuoda oman näkemyksensä esille ja kommentoida toisten näkemyksiä ja mielipiteitä.

Haastateltavina meillä oli kahdesta Etelä-Suomessa sijaitsevasta ammattikorkeakoulusta, kummastakin koulusta kaksi edustajaa, eli haastateltavia on yhteensä neljä henkilöä. Haastateltavia oli tiedotettu asiasta jo aikaisemmin, jonka lisäksi heille lähetettiin viralliset kutsut sähköposteihin. Haastattelu tapahtui sovittuna ajankohtana sovituspaikassa. Haastattelut suoritettiin teemahaastatteluna ryhmässä. Haastateltavilla on kaikilla usean vuoden kokemus niin ensihoidon työelämästä, kuin myös ensihoitajien kouluttamisesta ammattikorkeakoulussa. Kyseiset koulut valikoituivat tutkimukseen maantieteellisten sijaintiensä takia.

Kouluilla on ollut myös hakuprosesseissaan selviä eroja toisiinsa nähden. Toisella koululla on ollut pitkään käytössään hakuvaiheessa karsivat fyysisen toimintakyvyn testit. Tällä hetkellä kyseistä testiä ei ole käytössä. Haastateltavat ovat kaikki Etelä-Suomen alueelta, joten heiltä saatu tieto luultavimmin koskee lähinnä Etelä-Suomen ensihoitajia ja siihen liittyvää koulutusta sekä työtä. Haastattelu tapahtui ryhmähaastatteluna ja tarkoituksena oli antaa ryhmälle puheenaiheita, jotka keskittyvät ensihoitajiin, ensihoidon opiskeluun, koulutuksen hakuprosessiin sekä itse ensihoitotyöhön.

9.3 Aineiston analyysi

Haastatteluissa esitettiin avoimia kysymyksiä ryhmälle ja annettiin heidän keskustella aiheesta vapaasti, puheenvuoroja ei jaettu, mutta kaikkia ohjeistettiin

kertomaan mielipiteensä. Haastattelu nauhoitettiin ja tästä tiedotettiin haastateltavia. Haastattelun nauhoite käytiin myöhemmin läpi ja kirjoitettiin puhtaaksi paperille, jonka jälkeen aineistoa lähdettiin purkamaan sisällönanalyysin keinoin.

Sisällönanalyysi sopii hyvin strukturoimattoman aineiston analyysiin. Sisällönanalyysillä tarkoitetaan pyrkimystä kuvata aineiston sisältöä sanallisesti. Kyseisellä analyysimenetelmällä pyritään saamaan tutkittavasta aiheesta kuvaus tiivistetyssä ja yleisessä muodossa. (Tuomi & Sarajärvi 2011, 103.) Tutkimuksessa on käytetty deduktiivista sisällönanalyysia. Deduktiivinen sisällönanalyysi mukailee ennalta laadittua analyysirunkoa ja näiden analyysiyksiköitä niiden abstrahointiin ja pelkistämiseen. Näin rungon sisälle syntyy alaluokkia. Lopuksi pelkistetyt ilmaukset luokitellaan ylä-, ala- ja pääluokkiin. (Kangasniemi & Pölkki 2016, 87.)

10 TUTKIMUKSEN TULOKSET

Ensimmäinen tutkimuskysymyksemme koski ensihoitajan koulutukseen hakeutuvan toimintakyvyn eri ominaisuuksia. Tutkimuksessa selvisi, että toimintakyvyn eri ominaisuudet voidaan jakaa neljään kategoriaan. Kategoriat ovat sosiaalinen, psyykkinen, fyysinen ja kognitiivinen.

Sosiaalisen toimintakyvyn ominaisuuksien osalta selvisi, että ihmisten kanssa toimeen tuleminen, sosiaalisissa tilanteissa pärjääminen ja yleisesti sosiaaliset taidot ovat tärkeitä ominaisuuksia koulutukseen hakeutuvalla. **Fyysisestä** toimintakyvystä kävi ilmi, että henkilön pitää olla jollakin tavalla fyysisesti soveltuva ammattiin ja jaksaa kantaa hoitovälineet kerrostalon huoneistoon sekä normaalin peruskunnan tulee olla hyvä. Tutkimuksessa kävi ilmi, että fyysisuus on tärkeä ominaisuus.

Psyykkisestä toimintakyvystä nähtiin tärkeäksi hyvä paineensietokyky, kärsivällisyys ja nokkeluus sekä kätevyys. Henkistä puolta painotettiin tutkimuksessa. Ensihoitajaopiskelijan tulee olla persoona, joka kestää painetta.

Tutkimuksessa todettiin, että hakijalla tulee olla **kognitiivista** osaamista, jota olisi hyvä mitata hakuvaiheessa kirjallisella kokeella.

Toinen tutkimuskysymyksemme koski hakijoiden toimintakyvyn testaamista hakuvaiheessa. Tutkimuksessa selvisi, että hakuvaiheessa tulisi testata opiskelemaan hakeutuvan toimintakykyä fyysisesti, psyykkisesti, sosiaalisesti ja kognitiivisesti.

Fyysisen toimintakyvyn testin tulisi olla valtakunnallisesti sama. Fyysistä toimintakykyä tulisi testata alakohtaisesti, järkevästi ja kohtuullisesti. Lääkärin tulisi tehdä tarkka terveystarkastus jo hakuvaiheessa. Tutkimuksessa selvisi, että **psyykkisen** toimintakyvyn testauksen tulisi olla valtakunnallisesti sama. Psyykkistä toimintakykyä tulisi testata ryhmä- ja yksilöhaastatteluilla, jotka ovat järkevästi rakennettuja. Katsottaisiin hakijan ensisijaisia hakukohteita, jolloin saataisiin selville motivaatio kyseiseen koulutukseen.

Kognitiivisen toimintakyvynkin testauksen tulisi olla valtakunnallisesti sama ja alakohtainen, joka mittaisi myös hakijan oppimismotivaatiota. Testi pitäisi sisältää anatomian ja fysiologian kokeen sekä kielien testausta.

Tutkimuksessa kävi ilmi, että **sosiaalisen** toimintakyvyn testaamiseen tulisi käyttää yksilö- ja ryhmähaastatteluja, jotka ovat valtakunnallisesti samalla järkevällä rungolla rakennettuja.

Kolmas tutkimuskysymyksemme koski valmistuneen ensihoitajan toimintakyvyn ominaisuuksia työelämässä. Tutkimuksessa selvisi, että valmistunut ensihoitaja tarvitsee fyysisen, psyykkisen, sosiaalisen, kognitiivisen ja eettisen toimintakyvyn ominaisuuksia työelämässä.

Fyysisen toimintakyvyn tulisi olla siinä vaiheessa, että valmistunut ensihoitaja pystyy tekemään omaa työtään. Toimintakykyä tulisi testata työuran aikana, jolloin ensihoitajat miettivät omaa terveyttä ja kuntoaan. Tutkimuksessa selvisi, että **psyykkinen** toimintakyky on erittäin suuressa roolissa varsinkin vastavalmistuneella. Valmistuneella tulee olla hyvä paineensietokyky, jatkuva oppimisen halu ja motivaatiota.

Kognitiivisen toimintakyvyn osalta kävi ilmi, että valmistuneella ensihoitajalla tulee olla jatkuva oppimisen halu sekä motivaatiota ylläpitää omia taitojaan. Tutkimuksessa kävi ilmi toivomus **eettisen** toimintakyvyn osalta, että valmistuneet ensihoitajat osaisivat toimia työssään eettisesti. **Sosiaalisen** toimintakyvyn ominaisuuksista selvisi, että asiakaspalvelu on ensihoitajalla tärkeä osa työtä ja se, miten pystyt tulemaan toimeen työyhteisössä.

11 POHDINTA

Haastattelut herättivät paljon mielipiteitä, joita olivat muun muassa hakuvaiheen haastattelut ryhmä- ja yksilömuodossa sekä fyysisen kunnon testauksen palauttaminen kohtuullisessa muodossa. Mielestämme fyysinen kunto on tärkeä osa koko prosessia hakuvaiheesta aina työelämässä pärjäämiseen asti, joten kannatamme myös fyysisen kunnon testausta hakuvaiheessa. Lisäksi mielestämme olisi hyvä testata fyysistä toimintakykyä hakuvaiheen jälkeenkin. Haastatteluista pidämme erittäin tärkeinä hakuvaiheessa, sillä siinä saadaan hakijoista selville asioita useammasta toimintakyvyn eri osa-alueesta lyhyessä ajassa. Mielestämme niin ryhmä- kuin myös yksilöhaastattelut ovat tärkeitä ja testaavat hakijoita monipuolisesti.

Lisäksi haastatteluissa nousi esille vahva toivomus siitä, että hakuprosessi olisi valtakunnallinen, jotta opiskelijamateriaali ensihoidossa olisi samanlaista joka koulussa. Mielestämme valtakunnallistaminen niin hakuvaiheessa, kuin myös koko koulutuksessa olisi vain hyvä asia. Tällöin joka puolella Suomea opiskelisi ja aikanaan valmistuisi saman hakuprosessin läpikäyneitä opiskelijoita. Haastatteluissa nostettiin esille myös toivomus alakohtaisemmasta testaamisesta hakuvaiheessa. Mielestämme tämä olisi myös erittäin hyvä asia, että opiskelijoiden kognitiivista osaamista testattaisiin hakuvaiheessa esimerkiksi anatomian ja fysiologian kokeella. Lisäksi alakohtainen testaus soveltuisi hyvin fyysisen kunnon testaukseen, sillä voitaisiin esimerkiksi testata paarien kantoa tai porraskävelyä painojen kanssa.

Opinnäytetyötä tehdessämme heräsi vahva ajatus myös siitä, että näihin asioihin olisi hyvä puuttua, sillä myös alan ammattilaiset nostivat samoja asioita esille. Kyseessä on varmasti suurilta osin resurssikysymys, mutta näemme kuitenkin tärkeänä testata näitä ominaisuuksia edellä mainituin keinoin, jotta opiskelijamateriaali pysyy tasaisen hyvänä. Täytyy kuitenkin muistaa, että joidakin toimintakyvyn ominaisuuksia on vaikea mitata ja arvioida, etenkin kun kouluun hakemisprosessi on niin tehokkaaksi ja aikaa säästäväksi rakennettu. Kuten haastatteluissa todettiin, vastavalmistuneella voi tulla haasteita uudessa työympäristössä ja työympäristössä olevien persoonien kanssa. Välttämättä vastavalmistuneena sekä uutena henkilönä työyhteisössä ei uskalla tuoda omia ajatuksiaan ja toimintatapojaan riittävän vahvasti esille, vaikka itse haluaisikin toimia eri tavalla tilanteissa. Haastatteluissa todettiin myös, että nykyinen hakuprosessi on riittävä, sillä kouluista valmistuu nykyiselläänkin päteviä ensihoitajia.

11.1 Tulosten tarkastelu

Tutkimuksessa selvisi fyysisen toimintakyvyn osalta, että lihasvoima on tärkeä osa ensihoitotyötä, kuten myös Siv Aron (2017, 105–106) tutkimuksessa kävi ilmi. Haastatteluissa nousi ilmi, että fyysistä toimintakykyä olisi hyvä testata hakuvaiheessa ja fyysiset kuntotestit haluttaisiinkin takaisin hakuvaiheeseen. Työterveyslaitoksen julkaisussa vuodelta 2018 korostuu myös lihaskunnan merkitys ensihoitotyössä fyysisten kuormitustekijöiden takia. Julkaisussa muistutetaan myös työnantajan vastuuta työssäjaksamiseen ja työntekijän turvallisuuteen. Tuloksissa ja haastatteluissa nousi ilmi fyysisen kunnon merkitys ensihoitotyössä ja sen testaamisesta hakuvaiheessa.

Haastatteluissa kävi ilmi myös, että hakijan ei tarvitse olla huippu-urheilija, vaan hyvä peruskunto riittää ensihoitotyössä. Tuki- ja liikuntaelinsairaudet sekä muut perussairaudet tulisi huomioida jo hakuvaiheessa. Nostettiin esiin myös vuosittaiset kuntotarkistukset opintojen aikana, jolloin pystyttäisiin seuraamaan opiskelijan fyysistä kuntoa. Hakuvaiheessa kuntotestauksen ei tulisi

olla liian vaativa, vaan siinä pitäisi testata peruskuntoa ja ensihoitotyöhön liittyviä fyysisiä harjoitteita. Fyysisen testauksen tulisi olla kannustavaa ja herättelevää, jonka kautta ensihoitajien työurat voisivat olla pidempiä. Haastateltavat kertoivat, että työharjoitteluista on tullut palautetta ohjaajilta, että opiskelijat eivät ole esimerkiksi jaksaneet pumpata tyhjiöpatjaa tai kantaa hoitovälineitä kerroksiin. Haastateltavat muistuttavat, että kaikki eivät työllisty ensihoitoon, mutta jos tutkintoa suorittaa, niin tulisi myös pystyä työssä toimimaan. Opiskelijan pituus tai muut itsestä riippumattomat asiat voivat tuottaa hankaluuksia ensihoidossa.

Pesonen (2016, 17) toteaa yamk-opinnäytteessään ensihoitotyön olevan psyykkisesti kuormittavaa monella tavalla. Haastatteluissamme selvisi, että opiskelijoiden hakuvaiheessa korostuu haastattelu, sillä ilman sitä ei ole käsitystä siitä, kuinka ihminen käyttäytyy stressaavassa tilanteessa. Nousi esiin myös motivaation merkitys hakupaikkoihin, kuinka motivoitunut henkilö on opiskelemaan ensihoitoa, jos kyseinen koulutus on hakupaikoista esimerkiksi vasta kolmannella sijalla. Haastateltavat halusivat, että hakuvaiheisiin palautettaisiin ehdottomasti haastattelut, yksilö- ja ryhmähaastattelu. Haastatteluissa todettiin, että ensimmäiset vuodet työelämässä ovat psyykkisesti raskaimmat, koska suorituspaineeet ovat vastavalmistuneella kovat ja työkokemuksista ei ole vielä ehtinyt kertyä. Haastateltavat ehdottivat myös defusing-menetelmän kouluttamista opintojen aikana. Valmistuneen ensihoitajan tulee olla itselleen armollinen, sillä työtilanteet menevät harvemmin täysin oppikirjojen mukaan. Täydellisyyden tavoittelua tulisi vähentää, sillä työura tulee olemaan muuten psyykkisesti todella rankka.

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos kertoo internetsivuillaan toimintakyvyn ulottuvuuksista (ks. Toimintakyvyn ulottuvuudet 2015), jossa käy ilmi, että oppiminen on yksi osa-alue kognitiivista toimintakykyä. Haastatteluissa kävi ilmi, että kognitiivista toimintakykyä voi olla vaikea mitata. Ehdotettiin, että kognitiivista toimintakykyä voitaisiin testata muuan muassa anatomian ja fysiologian kokeella sekä ensihoitotyöhön tai alaan liittyviin materiaaleihin pohjautuvilla kokeilla. Haastateltavat nostivat esille, että nykyinen hakujärjestelmä suosii niitä,

joilla on aikaisempaa koulumenestystä esimerkiksi hyvän todistuksen muodossa. Nykyinen hakuprosessi testaa enemmän oppimisosaaamista, eikä niinkään alakohtaisen tiedon sisäistämistä.

Ahosen (2015, 49) yamk-opinnäytteessä selviää, että ensihoitotyö on monella tavalla sosiaalisesti kuormittavaa ja ensihoitotyö työ edellyttää sosiaalisia taitoja. Haastateltavat painottivat haastatteluiden merkitystä hakuvaiheessa. Haastatteluiden avulla pystyisi karsimaan karkeasti täysin sosiaalisesti pärjäämättömät hakijat. Pitää kuitenkin muistaa, että hakuvaiheessa ei etsitä valmiita ensihoitajia, vaan henkilöitä, joilla on potentiaalia kehittyä toimimaan ensihoitotyössä. Valmistuneella ensihoitajalla toimintakyvyn elementit ovat samat, mutta vaatimustaso on korkeampi. Myös työyhteisössä toimimisen merkitys nousi esille, sillä kaikilla ei välttämättä ole aiempaa kokemusta työyhteisössä toimimisesta. Koulutuksessa tähän on vaikea vaikuttaa muulla kuin esimerkillä ja asenteella.

Satu Kivimäen ylemmän ammattikorkeakoulututkinnon opinnäytetyössä (Kivimäki 2012) tuli ilmi samoja asioita, joita haastatteluissa nousi esiin. Haastattelussa kävi ilmi, että eettistä toimintakykyä on vaikea testata ja mitata. Haastattelijat ehdottivat, että hakuvaiheessa esitetyt eettiset kysymykset voisivat olla yksi keino mitata kyseistä toimintakykyä. Haastatteluissa nousi esiin, että vastavalmistuneen ensihoitajan aloittaessa uudella työpaikalla vanhojen työntekijöiden luutuneet ja kyyniset asenteet sekä toimintatavat voivat vaikuttaa negatiivisesti koulussa opittuihin eettisiin ohjeisiin ja malleihin. Ryhmähaastatteluissa hakuprosessin aikana olisi myös mahdollista tarkastella hakijoiden eettistä toimintakykyä. Haastattelutilanteissa hakijan omista eettisistä periaatteista luopuminen tai niiden esittäminen haastattelijalle kouluun pääsyn nojalla on mahdollista.

11.2 Tutkimuksen luotettavuus ja eettisyys

Tutkijan on otettava tutkimusta tehtäessä huomioon monia eettisiä kysymyksiä. Etiikan peruskysymyksissä on kysymys oikeasta ja väärästä. Eettisesti hyvä tutkimus edellyttää, että tutkimus tehdään noudattaen hyvää tieteellistä käytäntöä. On noudatettava rehellisyyttä, tarkkuutta tutkimustyössä ja yleistä huolellisuutta tulosten esittämisessä ja tallentamisessa sekä arvioinnissa. Tutkimuksessa tulee soveltaa tieteellisen tutkimuksen kriteerien mukaisia ja eettisesti kestäviä tiedonhankinta-, arviointi- ja tutkimusmenetelmiä. Tutkimusta julkistaessa on käytettävä tiedon luonteeseen kuuluvaa avoimuutta. Tutkimus on ennalta hyvin suunniteltu, toteutettu ja raportoitu. Epärehellisyyttä on pyrittävä välttämään koko tutkimuksen aikana. Keskeistä on ottaa huomioon, että tutkijan ei pidä plagioida omaa tai toisen tutkijan tekstiä. Tutkimuksen tuloksia ei tule yleistää ilman kritiikkiä. Tutkimuksesta raportointi ei saa olla harhaanjohtavaa tai puutteellista. (Hirsjärvi ym. 2010, 23–27.)

Kaikessa tutkimustoiminnassa pyritään välttämään virheitä, joten myös yksittäisen tutkimuksen luotettavuutta on arvioitava. Laadullisen tutkimuksen piiriin kuuluu erilaisia käsityksiä tutkimuksen luotettavuuden kysymyksistä. Laadullisen tutkimuksen luotettavuudessa tärkeät kysymykset liittyvät totuuteen ja objektiiviseen tietoon. Tärkeää tutkimuksessa on erottaa havaintojen luotettavuus ja niiden puolueettomuus. Tutkimuksen luotettavuutta lisää, että ulkopuolinen henkilö tarkistaa tutkimusprosessin toteutumisen. Luotettavuutta lisää myös aineistonkeruun tarkka kuvaaminen ja esimerkiksi haastattelutapahtuman kuvaaminen. Luotettavuutta on myös, että kerrotaan, miten tutkimuksen tiedonantajat on valittu ja montako henkilöä on osallistunut tutkimukseen. Tärkeää on huolehtia, että tiedonantajien henkilöllisyys ei paljastu. Tutkimuksen aikataulu on myös hyvä tuoda esille. Aineiston analysoinnista kertominen lisää tutkimuksen luotettavuutta. Tutkimuksessa tulee myös käydä ilmi, miten tutkimusaineisto on koottu ja analysoitu. Laadullisen tutkimuksen perusvaatimus on, että tutkijalla on riittävästi aikaa tutkimuksen tekemiseen. Tutkimusprosessin julkisuus on osa tutkimuksen luotettavuutta. (Tuomi & Sarajärvi 2011, 134–142.)

Opinnäytetyötä tehdessä mietimme, onko eettisesti oikein määrittää edes viitteellisiä vaatimuksia ensihoitajan toimintakyvylle. Olisi toisaalta myös eettisesti väärin kouluttaa ja päästää työelämään täysin alalle soveltumattomia ensihoitajia. Haastatteluissa heräsi kysymys, onko eettisesti oikein arvostella nykyisten kuin myös tulevien kollegojen toimintakykyä fyysisellä, saaticka psyykkisellä tasolla. Haastattelut tehtiin kuitenkin nimettöminä ja haastateltavilta saatiin kirjallinen suostumus haastatteluun ja sen nauhoittamiseen.

Tutkimukseen osallistuvien tahojen nimiä tai henkilötietoja ei esitelty missään, ainoastaan tuotiin ilmi heidän toimenkuvansa. Ennen haastatteluita, haimme kouluilta asianmukaiset tutkimusluvut. Haastattelut analysoitiin ja haastateltavien omia sanoja ei käytetty tutkimuksessa. Luotettavuutta heikensi se, että emme päässeet haastattelemaan kaikkia Suomen ammattikorkeakoulujen edustajia, missä ensihoitajia koulutetaan. Saatu aineisto tarkoitettiin vain tutkimukseen, ja vain meidän tutkijoiden käytettäväksi. Tutkimuksen jälkeen aineisto tuhottiin asiallisesti.

Aineistoa analysoidessamme haastatteluissa käytettyjä murre- ja slangisanoja muutettiin kirjakieliseen muotoon. Haastateltavia ei pysty tunnistamaan opinnäytetyöhön antamiensa lausuntojen perusteella.

12 JOHTOPÄÄTÖKSET JA JATKOTUTKIMUSEHDOTUS

Tutkimustulosten perusteella opinnäytetyön aineiston käsittelyn jälkeen ammattilaiset näkivät tärkeänä hakuvaiheessa haastatteluiden merkityksen niin ryhmä-, kuin yksilömuodossa, sillä haastatteluissa saadaan tärkeää tietoa useasta toimintakyvyn osa-alueesta. Soveltumattomat voidaan karsia pois haastatteluiden perusteella. Fyysisten testien palauttamista toivottiin voimakkaasti. Ammattilaisten mielestä fyysinen toimintakyky korostuu ensihoitotyössä ja olisi tärkeää saada karsittua soveltumattomat yksilöt jo hakuvaiheessa.

Ammattilaiset toivoivat myös hakuprosessin yhtenäistämistä valtakunnallisella tasolla, jotta opiskelijamateriaali olisi tasalaatuista joka koulussa. Tällä hetkellä on käytössä valtakunnallinen kirjallinen tentti, joka mittaa ensihoitajan teoreettista tietotasoa. Kyseinen tentti on jokaisen valmistuvan ensihoitajan suoritettava hyväksytysti. Haastatteluissa vanha esivalintakoe sai paljon kritiikkiä, koska sen sai suorittaa omalla tietokoneella missä vain ja ilman valvontaa. Opinnäytetyöprosessin aikana ongelmaan on tullut ratkaisu ja esivalintakoe suoritetaan nykyisin valvotusti. Tutkimuksessa kävi ilmi, että verrattaessa ensihoitoa opiskelemaan hakevan ja valmistuneen ensihoitajan toimintakykyä, niin toimintakyvyn ominaisuuksien tulee olla samankaltaiset, mutta vaatimustaso on valmistuneella paljon korkeampi. Koulutukseen ei hakuvaiheessa haeta valmiita ensihoitajia, vaan opiskelijoita, joilla on potentiaalia kehittyä hyväksi ensihoitajaksi. Toivottiin, että hakuvaiheessa keskityttäisiin enemmän alakohtaiseen testaukseen niin kirjallisella kuin myös fyysisen testauksen puolella.

Valmistuneen ensihoitajan olisi tarkoitus viedä koulusta saadut opit työelämään ja hyödyntää sekä jalostaa niitä, sillä ammattilaiset toivat ilmi ensimmäisten työvuosien olevan psyykkisesti kaikkein raskaimmat. Vastavalmistuneella voi tulla ongelmia uudessa työympäristössä vanhojen ja luutuneiden asenteiden kanssa etenkin eettisten ja sosiaalisten tilanteiden kohdalla.

Kiinnitimme myös huomiota siihen, että tällä hetkellä THL:n sivuilla ei toimintakyvyn kuvauksessa ole ollenkaan eettistä toimintakykyä (ks. Toimintakyvyn ulottuvuudet 2015). Mielestämme tämä olisi hyvä ottaa etenkin hoitotyön yhteydessä enemmän esille, onhan tällä hetkellä myös opetussuunnitelmassa mukana eettisyyttä hoitotyössä käsittelevä kurssikin. Niin koulutuksessa kuin myös työelämässä puhutaan paljon eettisen toimintakyvyn merkityksestä hoitotyössä. Vaikka eettistä toimintakykyä on vaikea mitata, esimerkiksi koulutukseen hakiessa, pidämme eettistä toimintakykyä erittäin tärkeänä toimintakyvyn osa-alueena hoitotyössä.

Jatkotutkimusideana meillä on, että aihetta voisi tutkia laajemmin ja ottaa mukaan tutkimukseen kaikki Suomessa ensihoitoa opettavat koulut, jolloin saataisiin valtakunnallinen näkemys ensihoitajien toimintakyvyn vaatimuksista koulutukseen hakiessa. Tällöin koulut voisivat suunnitella yhtenäistä hakuprosessilinjausta. Tämä opinnäytetyö kuvaa vain yhden alueen näkemystä asiasta. Lisäksi voisi tarkemmin tutkia, miten opiskelijoita tulisi valtakunnallisesti testata hakuvaiheessa. Tutkimuksessamme kävi ilmi, että testeistä haluttaisiin mahdollisimman alakohtaiset, mutta alakohtaisuuden merkitys olisi hyvä selvittää tarkemmin.

LÄHTEET

Ahonen, K. 2015. Ensihoitotyön sosiaalinen kuormittavuus – työhyvinvoinnin voimavara vai taakka? YAMK-opinnäytetyö. Metropolia ammattikorkeakoulu. PDF-dokumentti. Saatavissa: <http://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/86931/Ensihoitotyön%20sosiaalinen%20kuormittavuus.pdf?sequence=1&isAllowed=y> [viitattu 23.1.2019.]

Ammattikorkeakouluun s.a. AMK-valintakoe. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://www.ammattikorkeakouluun.fi/hakijalle/valintatavat/amk-valintakoe/#mikaonamkvalintakoe> [viitattu 8.10.2019.]

Aro, S. 2017. Ensihoitajien fyysinen toimintakyky – Sen mittaaminen, arviointi ja edistäminen. Kajaanin ammattikorkeakoulu. YAMK-opinnäytetyö. PDF-dokumentti. Saatavissa: <http://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/133178/Aro%20Siv.pdf?sequence=1&isAllowed=y> [viitattu 23.1.2019.]

Diakonia, Sairaanhoidaja AMK s.a. Opintopolku. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://opintopolku.fi/app/#!/korkeakoulu/1.2.246.562.17.86421515056> [viitattu 13.11.2018]

Ensihoitaja s.a. Ammattinetti. WWW-dokumentti. Saatavissa: http://www.ammattinetti.fi/ammattit/detail/15/3/223_ammatti [viitattu 19.3.2019.]

Hirsjärvi, S., Remes., P & Sajavaara P. 2009. Tutki ja kirjoita. 15 painos. Helsinki: Tammi.

Hirsjärvi, S., Remes, P., & Sajavaara, P. 2010. Tutki ja kirjoita. 15-16 painos. Helsinki: Tammi.

Hirsjärvi, S. & Hurme, H. 1995. Teemahaastattelu. 7. painos. Helsinki: Yliopistopaino.

Hirsjärvi, S & Hurme, H. 2000. Tutkimushaastattelu. Helsinki: Yliopistopaino.

Kangasniemi, M. & Pölkki, T. 2016. Aineiston käsittely: Kirjallisuuskatsauksen ydin. Teoksessa Stolt, M., Axelin, A. & Suhonen, R. (toim.) Kirjallisuuskatsaus hoitotieteessä. Hoitotieteen laitoksen julkaisuja, tutkimuksia ja raportteja, sarja A73. 2. korjattu painos. Turku: Turun yliopisto, 87.

Kivimäki, S. 2012. Eettinen osaaminen hoitotyössä. Seinäjoen ammattikorkeakoulu. YAMK-opinnäytetyö. PDF-dokumentti. Saatavissa: http://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/38811/Kivimaki_Satu.pdf?sequence=1&isAllowed=y [viitattu 23.1.2019.]

Koulutukseen valinta 2018. Rajavartiolaitos. WWW-dokumentti. Saatavissa: https://www.raja.fi/rmvk/haku_oppilaitokseen/hakuprosessin_eteneminen [viitattu 13.11.2018.]

Laki terveydenhuollon ammattihenkilöistä 28.6.1994/559.

LAMK, Sairaanhoidaja AMK s.a. Opintopolku. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://opintopolku.fi/app/#!/korkeakoulu/1.2.246.562.17.68300570329> [viitattu 13.11.2018.]

Laurea, Sairaanhoidaja AMK s.a. Opintopolku. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://opintopolku.fi/app/#!/korkeakoulu/1.2.246.562.17.97897141384> [viitattu 13.11.2018.]

Metropolia, Ensihoitaja AMK s.a. Opintopolku. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://opintopolku.fi/app/#!/korkeakoulu/1.2.246.562.17.94246148871> [viitattu 13.11.2018.]

Metropolia, Sairaanhoidaja AMK s.a. Opintopolku. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://opintopolku.fi/app/#!/korkeakoulu/1.2.246.562.17.47433347201> [viitattu 13.11.2018.]

Opiskelijavalintojen uudistaminen ja koulutusasteiden yhteistyö s.a. Opetus- ja kulttuuriministeriö. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://minedu.fi/opiskelija-valinnat-ja-yhteistyö> [viitattu 13.11.2018.]

Pesonen, H. 2016. Ensihoitajien työssään kokema psyykinen kuormitus. Metropolia. YAMK-opinnäytetyö. PDF-dokumentti. Saatavissa: http://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/108995/pesonen_hanna.pdf?sequence=1&isAllowed=y [viitattu 23.1.2019.]

Saimia, Ensihoitaja AMK s.a. Opintopolku. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://opintopolku.fi/app/#!/korkeakoulu/1.2.246.562.17.23876432883> [viitattu 13.11.2018.]

Saimia, Sairaanhoidaja AMK s.a. Opintopolku. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://opintopolku.fi/app/#!/korkeakoulu/1.2.246.562.17.20131181701> [viitattu 13.11.2018.]

Sairaanhoidaja s.a. Ammattinetti. WWW-dokumentti. Saatavissa: http://www.ammattinetti.fi/amatit/detail/15/3/217_ammatti [viitattu 19.3.2019.]

Sederholm, H., Purhonen, M., Saikko, S., Ekman, S., Kauppinen, S., Seppälä, J., Palviainen, J.-E. & Törrönen, K. 2018. Ensihoitoalan eettiset ohjeet. Suomen ensihoitoalan liitto ry:n julkaisu. Päivitetty 19.12.2018. PDF-dokumentti. Saatavissa: http://sehl.fi/wp-content/uploads/2018/12/Ensihoitajan_eettiset_ohjeet.pdf [viitattu 23.1.2019.]

Sosiaali-, terveys- ja liikunta- ja kauneusalan esivalintakoe s.a. Soteli. WWW-dokumentti. Saatavissa: <http://soteli.metropolia.fi/> [viitattu 13.11.2018.]

SORA-säädökset 2018. Terveiden ja hyvinvoinnin laitos. Helsinki: Terveiden ja hyvinvoinnin laitos. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://thl.fi/fi/web/lapset-nuoret-ja-perheet/peruspalvelut/opiskeluhoito/opiskeluterveyden-huolto/sora-saadokset> [viitattu 20.11.2018.]

Toimintakyvyn ulottuvuudet 2015. Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen julkaisu 2015:8. Helsinki: Terveiden ja hyvinvoinnin laitos. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://thl.fi/fi/web/toimintakyky/mita-toimintakyky-on/toimintakyvyn-ulottuvuudet> [viitattu 26.9.2018.]

Tuomi, J. & Sarajärvi, A. 2011. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. 8., uudistettu painos. Helsinki: Tammi.

Turun AMK, Ensihoitaja AMK s.a. Opintopolku. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://opintopolku.fi/app/#!/korkeakoulu/1.2.246.562.17.69093693583> [viitattu 13.11.2018.]

Turun AMK, Sairaanhoitaja AMK s.a. Opintopolku. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://opintopolku.fi/app/#!/korkeakoulu/1.2.246.562.17.63596290492> [viitattu 13.11.2018.]

Tuulio-Henriksson, A. 2011. Kognitiivisen toimintakyvyn arviointi väestötutkimuksissa. TOIMIA 1/2011. PDF-dokumentti. Saatavissa: http://www.thl.fi/toimia/tietokanta/media/files/suositus/2011/01/26/S006_suositus_vt_kognitio_110126.pdf [viitattu 23.1.2019.]

Työterveyslaitos. 2018. Kunnan ylläpito: Miksi? Mitä? Miten? Milloin? 4M ensihoitajien hyvän työkyvyn ylläpitämiseksi. Työterveyslaitoksen julkaisu. Päivitetty 19.9.2018. PDF-dokumentti. Saatavissa: https://www.ttl.fi/wp-content/uploads/2017/01/Ensihoitaja_huolehdi_kunnostasi_FINAL.pdf [viitattu 12.2.2019.]

Valintakoe. 2018. Pelastusopisto. Kuopio: Pelastusopisto. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://www.pelastusopisto.fi/tutkinnot/pelastajatutkinto/valintakoe/> [viitattu 13.11.2018.]

Valintakoe s.a. Poliisi ammattikorkeakoulu. Tampere: Poliisi ammattikorkeakoulu. WWW-dokumentti. Saatavissa: https://www.polamk.fi/amk/haku_ja_valinta/valintakoe [viitattu 13.11.2018.]

Valintapisteiden määräytyminen s.a. Puolustusvoimat. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://upseeriksi.fi/valintapisteet> [viitattu 13.11.2018.]

Varjonen, P. & Pääkkönen, P. 2015. Vaikuttavuutta osaamisella ja toimintakyvyllä. Rannikon puolustaja 4, 13. WWW-dokumentti. Saatavissa: https://docplayer.fi/11270686-Asevelvollisten-koulutus-merivoimissa-meripuolustuksen-ammatti-ja-jasenlehti-nro-4-2015-teemana.html#show_full_text [viitattu 13.11.2018.]

XAMK, Ensihoitaja AMK s.a. Opintopolku. WWW-dokumentti. Saatavissa:

<https://opintopolku.fi/app/#!/korkeakoulu/1.2.246.562.17.40270048487> [viitattu 13.11.2018.]

XAMK, Sairaanhoidaja AMK s.a. Opintopolku. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://opintopolku.fi/app/#!/korkeakoulu/1.2.246.562.17.20230967323> [viitattu 13.11.2018.]

Tutkimustaulukko

Bibliografiset tiedot	Kuvaus	Tulokset
<p>Siv Aro, 2017 Ensihoitajien fyysinen toimintakyky - Sen mittaaminen, arviointi ja edistäminen. Liikunta-alan kehittäminen ja johtaminen. YAMK-opinnäytetyö. Kajaanin ammattikorkeakoulu</p>	<p>Tutkitaan ensihoitajien fyysistä toimintakykyä ja selvitetään luotettavia mittaus-tapoja sekä arviointitaulukkoja. Pyritään edistämään toimintakykyä.</p>	<p>Syitä tuki- ja liikuntaelin sairauksille ovat: Väärät ja / tai virheelliset työasennot, huono ergonomia. Ensihoitajan ruumiinrakenne, selvä ylipaino / hento rakenteeltaan. Heikko ja / tai olematon lihasvoima. Raskaat taakat, kanto- ja nostotavat, ergonomia, työvälineet ja pötilaat</p>
<p>Pesonen Hanna, 2016 Ensihoitajien työssään kokemaa psyykkistä kuormitus Sosiaali- ja terveysalan kehittäminen ja johtaminen. YAMK-opinnäytetyö. Metropolia ammattikorkeakoulu.</p>	<p>Tutkittu ensihoitajien kokemaa psyykkistä kuormitusta ja siihen liittyviä tekijöitä</p>	<p>Tutkimuksessa käy ilmi ensihoitotyön vaativuus ja kiire, jotka lisäävät psyykkistä kuormitusta. Myös huono työilmapiiri ja johtaminen tuovat oman lisänsä.</p>
<p>Ahonen Kaisa, 2015 Ensihoitotyön sosiaalinen kuormittavuus – työhyvinvoinnin voimavara vai taakka? Sosiaali- ja terveysalan kehittäminen ja johtaminen. YAMK-opinnäytetyö. Metropolia ammattikorkeakoulu.</p>	<p>Opinnäytetyön tarkoituksena on kartoittaa ensihoitotyön sosiaalista kuormittavuutta eräässä aluepelastuslaitoksessa.</p>	<p>Tutkimuksessa käy ilmi, että yhdeksästä eri työn sosiaalisen kuormittavuuden kategoriassa koettiin neljässä kategoriassa hieman enemmän kuormittavuutta verrattuna muihin kategorioihin.</p>
<p>Kivimäki Satu, 2012 Eettinen osaaminen hoitotyössä. Sosiaali- ja terveysalan kehittäminen ja johtaminen. YAMK-opinnäytetyö. Seinäjoen ammattikorkeakoulu.</p>	<p>Suoritettiin kirjallinen haastattelu akuuttihoitossa työskenteleville hoitajille liittyen eettiseen osaamiseen hoitotyössä.</p>	<p>Tutkimuksessa käy ilmi kyseisen työyhteisön näkemyksiä hoitotyön eettisyydestä ja arvoista.</p>

Haastattelurunko opinnäytetyön teemahaastatteluun

Haastattelijat: Janne-Pekka Pöllänen ja Eemeli Kanasuo

Päivämäärä: 5.6.2019 Klo 10, XAMK Kotkan kampus

Ensihoitaja AMK –koulutukseen hakeutuvan toimintakyvyn vaatimukset

Ensihoitaja AMK –koulutus ja sen hakuprosessi

Valmistuneen ensihoitajan toimintakyky

SUOSTUMUS HAASTATTELUUN

Tutkimuksen nimi: Ensihoitaja AMK –koulutuksessa olevan henkilön toimintakyvyn vaatimukset

Tutkimuksen tekijät: Eemeli Kanasuo & Janne-Pekka Pöllänen

Minua on pyydetty osallistumaan yllämainittuun ryhmähaastatteluun, jonka tarkoituksena on haastatella saada selville työelämän sekä koulutuspuolen ammattilaisten näkemys, mitkä ovat ensihoitajaopiskelijan toimintakyvyn vaatimukset koulutukseen sekä työelämään.

Olen lukenut ja ymmärtänyt saamani kirjallisen tiedotteen. Tiedotteesta olen saanut riittävän selvityksen tutkimuksesta ja sen yhteydessä suoritettavasta tietojen keräämisestä, käsittelystä ja luovuttamisesta.

Minulla on ollut riittävästi aikaa harkita osallistumistani tutkimukseen. Olen saanut riittävät tiedot oikeuksistani, tutkimuksen tarkoituksesta ja sen toteutuksesta sekä tutkimuksen hyödyistä ja riskeistä. Minua ei ole painostettu eikä houkuteltu osallistumaan tutkimukseen. Ymmärrän, että osallistumiseni on vapaaehtoista. Tiedän, että tietojani käsitellään luottamuksellisesti eikä niitä luovuteta sivullisille.

Allekirjoituksellani vahvistan osallistumiseni tähän tutkimukseen ja suostun vapaaehtoisesti haastateltavaksi.

Haastateltavan nimi

Päivämäärä

Allekirjoitus

Hyvä vastaanottaja,

opiskelemme Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulussa (XAMK), Kotkan kampuksella ensihoitajiksi. Teemme opinnäytetyötä, jonka aiheena on: Ensihoidon ammattilaisten näkemyksiä ensihoitaja-amk koulutukseen hakeutuvan toimintakyvyn vaatimuksista. Tutkimuksen avulla haluamme tuottaa tietoa ensihoitajaksi hakeutuvan henkilön toimintakyvyn vaatimuksista.

Tutkimusaineisto opinnäytetyöhömme kerätään teemahaastattelulla. Teidät on kutsuttu mukaan haastatteluun ja näin myös tutkimukseen. Haastattelu toteutetaan ryhmähaastatteluna Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulun Kotkan kampuksella 5.6.2019 klo 10. Osallistuminen on vapaaehtoista sekä luottamuksellista.

Tutkimuksen tekemiseen on saatu asianmukainen lupa. Haastattelusta saatu materiaali käsitellään luottamuksellisesti. Nimiä eikä suoria vastauksia tulla käyttämään työssä. Ohessa liitteenä teemahaastattelussa käytettävä runko, johon voitte tutustua jo etukäteen ennen haastattelua. Haastattelut nauhoitetaan tutkijoiden työn helpottamiseksi. Tulosten analysoinnin jälkeen litteroitu aineisto ja nauhoitteet hävitetään asianmukaisesti.

Ystävällisin terveisin

Janne-Pekka Pöllänen, janne.pollanen@edu.xamk.fi

Eemeli Kanasuo, eemeli.kanasuo@edu.xamk.fi

Opinnäytetyömme ohjaaja:

Lehtori Sari Engelhardt, sari.engelhardt@xamk.fi

Opinnäytetyö tullaan julkaisemaan www.theseus.fi osoitteessa loppuvuodesta 2019.